

Informatieblad

februari 2007

verschijnt maandelijks behalve januari en augustus. Afgiftekantoor: Brussel V. Erkenning: P. 206540 v.u. Pater Jürgen Wegner

Geachte lezers,

De Kerk is er niet voor zichzelf, daar is iedereen het wel eens over. Het besef dat de Kerk er niet voor zichzelf is, maar een middel om een groter doel te bereiken, ligt aan het begin van wat de missie van de Kerk genoemd wordt. Deze missie van de Kerk is te vinden in de Heilige Schrift en de Traditie en komt uiteindelijk van Onze Heer Jezus Christus zelf. Als de Kerk zich bewust is van haar missie wordt mogen we haar een missionaire Kerk noemen: een Kerk die weet waar ze vandaan komt en waar ze heen wil, die geheel doortrokken is van haar ideaal en voortdurend probeert mensen bij de uitvoering van dat ideaal te betrekken.

Missie vraagt om het geloof waaruit we putten, om een doel dat we voor ogen hebben en om een actie om dat doel te verwezenlijken. Vanzelfsprekend voelt de missionaris het verlangen anderen erbij te betrekken. Niet vanwege het menselijk - en soms egoïstisch - verlangen, zich te omringen met mensen die net zo denken als hij, maar vanwege zijn geloof in Jezus Christus. De missionaris weet van de rijkdom van zijn geloof, werkt daarom op een onzelfzuchtige wijze en draagt de liefde uit waarmee Christus de wereld heeft bemind.

België en Nederland mogen zich beroemen op het immens grote aantal missionarissen dat ze in verre landen hebben uitgestuurd. Op indrukwekkende wijze stelt ons Dr. Alfred Denoyelle deze vruchtbaarheid van de katholieke Kerk voor in zijn artikel: "De ontwikkeling van de missie sinds de 16de eeuw". In welke mate de Kerk echter ook in onze eigen landen actief was blijkt uit het artikel "Klare Waarheid - Open Deur".

Met het Tweede Vaticaanse Concilie vallen deze buitengewone initiatieven in één klap stil. Sindsdien vinden wij geen noemenswaardige documenten meer over noodzaak, essentie en doel van de missie. Meer dan veertig jaren paralyseert "Nostra Aetate", de Verklaring over de houding van de Kerk tegenover niet-christelijke godsdiensten, het missiewerk. De inleiding die enkel 'eenheid' beoogt maakt alles echte missiewerk onmogelijk. "In onze tijd, nu de mensheid steeds sterker groeit naar een eenheid, en de onderlinge betrekkingen tussen de verschillende volken zich steeds meer uitbreiden, bezint de Kerk zich dieper op haar houding tegenover de niet-christelijke godsdiensten. Bij haar taak om de eenheid en de liefde tussen de mensen en zelfs tussen de volken te bevorderen, beschouwt zij hier allereerst datgene, wat de mensen gemeen hebben en wat hen voert tot een werkelijk samenleven." Het 'eenheid-zoek-principe' van Nostra Aetate betekent het startschot voor een gigantische poging om alle godsdiensten onder één noemer te brengen, alle verschillen te nivelleren en weg te praten. Alles wat typisch en kenmerkend is voor het katholieke, alles wat verschil maakt met andere godsdiensten wordt verzwegen of moet sneuvelen. Sindsdien is er bijvoorbeeld steeds sprake van de overeenstemmingen in de drie monotheïstische godsdiensten terwijl men opzettelijk zwijgt over Drievuldigheid, over de Godheid van Onze Heer Jezus Christus, over het werk van de verlossing en de noodzaak

voor iedere mens zich uit vrije wil aan te sluiten bij Hem die alleen van zich kan zeggen: "Ik ben de weg, de waarheid en het leven". Men spreekt van toen af over Jezus Christus die ook in de Koran genoemd wordt, zonder erbij te noemen dat die voor een moslim niet de Zoon van God is maar enkel een profeet. Met Nostra Aetate is het verder mogelijk geworden om alle godsdiensten een plaats in te ruimen in de kerken van Assisië terwijl Christus naar de sacristie wordt verbannen.

Het is niet meer dan een logisch gevolg van deze dwaling, wanneer de Nederlandse bisschoppen in hun missiedocument "Getuigen van de hoop" van Pinksteren 2006 geen positief bericht kunnen uitbrengen van de vooruitgang van het katholieke geloof, maar de actuele situatie als volgt moeten omschrijven: "In de Nederlandse Kerkprovincie zijn de afgelopen decennia vooral processen van krimp en teruggang gaande." Krimp voor wat betreft het kerkvolk. Steeds minder mensen die hun geloof praktiseren. Krimp bij de priesters, religieuzen en vrijwilligers. Krimp van geloofskennis. Krimp aan belangstelling van het brede publiek voor de opinie van de katholieke Kerk. De Kerk is gemarginaliseerd!

Hoe moet het verder? De bisschoppen zien de belangrijkste uitdaging voor de missionaire beweging in de 21ste eeuw op het terrein van de "nieuwe evangelisatie". Dus daarin, terrein dat eerst terrein van de Kerk was en in de laatste jaren verloren werd, weer terug te winnen. Net als paus Johannes Paulus II - en daaraan zien wij dat het probleem een mondiaal probleem is - maken zij gebruik van termen als: "het elan uit het begin weer terugvinden", "de brandende overtuiging moet weer opvlammen", "het enthousiasme van de verkondiging moet herontdekt worden..."

Met welke middelen? Concreet vinden wij daar in "Getuigen van de hoop" geen enkele aanwijzing voor. Hier en daar een kruisverwijzing naar een of ander initiatief. (Meestal van initiatieven die niet in handen van de bisschoppen zijn en soms nog tenminste in het geheel van de Kerk omstreden zijn) Op veel plaatsen levert "Getuigen van de hoop" een uiteenzetting over de noodzaak van de aanpassing van de bestaande structuren aan de sterk veranderde realiteit. Herhaalde malen vinden wij de oproep naar verdieping en hernieuwing. Maar nergens is er sprake van een klaar concept. Meer nog: nergens blijkt de duidelijke wil de 'nieuwe evangelisatie' echt aan te pakken.

Abraham heeft "tegen alle hoop in toch geloofd, dat hij Vader van alle volkeren zal worden. (Rom. 4, 18)" De bisschoppen kunnen hetzelfde wonder ook in de 21ste eeuw weer meemaken. Vallen ze daarvoor terug op hun katholieke geloof: op het geloof in Jezus Christus, op de sacramenten die Christus heeft ingesteld, op de genade en op het geestelijk leven, dan zullen ze de goddelijke bijstand weer ervaren. Daarentegen zullen de 'getuigen van de hoop' die hun toeverlaat stellen in menselijke middelen, in marketing, internet, ... en daarbij God achterwege laten, getuigen worden van wanhoop!

Pater Jürgen Wegner

“Evangelii praecones”

Paus Pius XII

Encycliek: over de bevordering van de HH. Missies, 11 juni 1951

Inleiding

Paus Pius XII vaardigt op 2 Juni 1951 de encycliek “Evangelii praecones” uit. 25 jaar zijn het inmiddels sinds zijn voorganger Pius XI zijn fameuze Encycliek “Rerum Ecclesiae” over de missie, waarin deze de richtlijnen tot een intensere ontwikkeling van de katholieke missies had gegeven. Het succes van het pauselijk schrijven was enorm en Pius XII vat het als volgt samen: “Deze actie en ingespannen ijver voor de verbreding van het christelijk geloof heeft zowel in de landen die reeds door het licht van het Evangelie worden bestraald, als bij de volken, voor wie dit Licht nog niet is opgegaan, zulk een intensiteit, kracht en ontwikkeling aangenomen, als wellicht nooit tevoren in de annalen van de katholieke missies werd vermeld”. Na de grote oorlog wil de paus dus de missionarissen met deze Encycliek opnieuw aanzetten om het begonnen grote werk verder voort te zetten. Onze landen hadden aan dit enorme missiewerk een buitengewoon aandeel. Naar verhouding heeft geen land zo vele missionarissen uitgestuurd als België en Nederland.

Vooruitgang

... Op de eerste plaats willen Wij dan even stilstaan bij de succesvolle vooruitgang in deze. In 1926 waren er 400 missiegebieden, thans ongeveer 600. Het aantal daar wonende katholieken bereikte toen nog niet de 15 miljoen: nu zijn het er om en nabij 28 miljoen. In hetzelfde jaar beschikte men over 14.800 missionarissen en inheemse priesters, vandaag over meer dan 26.800. Bijna alle missieoversten waren toen van vreemde nationaliteit, nu, na 25 jaar zijn 88 missiegebieden toevertrouwd aan inlandse clerus. Op vele

plaatsen werd bovendien een normale kerkelijke hiërarchie ingesteld met bisschoppen voortgekomen uit het volk van die landen, wat wel bewijst dat de godsdienst van Jezus Christus werkelijk katholiek is en niet als vreemd kan worden beschouwd voor welk deel van de wereld dan ook.

Om enkele voorbeelden te noemen: in Pakistan en in enkele streken in Afrika werd volgens de gebruikelijke normen van het canoniek recht de kerkelijke hiërarchie opgericht. Er werden drie belangrijke voltallige concilies gehouden: het eerste in Indochina in 1934, het tweede in Australië in 1937 en het derde in 1950 in India. Aantal en kwaliteit van de kleinseminaries voor de lagere studies namen toe; de leerlingen van de grootseminaries voor de hogere studies telden voor 25 jaar terug slechts 1770, thans 4300. Ook een groot aantal regionale seminaries ten dienste van een heel gebied werd opgericht... Het aantal colleges en instituten voor hoger en middelbaar onderwijs steeg van 1600 tot meer dan 5000 en dat van de lagere scholen werd bijna verdubbeld. Hetzelfde kan gezegd worden voor de apotheken of uitdeelposten van geneesmiddelen en ziekenhuizen... Het is alles een overduidelijk bewijs, dat de tegenwoordige missieactiviteit volkomen beantwoordt aan de veranderde tijdsomstandigheden en de daarmee gepaard gaande steeds groeiende behoeften door aanwending van nieuwe, meer aangepaste methoden en initiatieven.

Evenmin mag hier worden voorbijgegaan aan het feit, dat in dezelfde periode vijf apostolische delegaties in verschillende landen juridisch werden opgericht, rechtstreeks af hangend van

de H. Congregatie van de Propagande Fide...

Het is Ons — en dit tot grote troost voor ons hart — wel bekend, dat het aantal van hen, die als door een bovennatuurlijke impuls gedreven, zich geroepen voelen tot de sublieme taak het Evangelie over geheel de wereld te verspreiden, in onze dagen op gelukkige wijze toeneemt en de Kerk met blijde hoop vervult. Toch blijft nog veel te doen over en veel moet nog verkregen worden door ons nederig gebed tot God. Als Wij bedenken, hoeveel volkeren nog door onze priesters geloofsverköndigers moeten worden gebracht tot de ene schaaftal en de enige gaven van het heil, richten Wij tot onze hemelse Opperherder het gebed van de Ecclesiasticus: « Zoals Gij hun Uw heiligheid getoond hebt in ons, laat zo uw heiligheid aan ons zien in hen, opdat zij erkennen, zoals wij het weten, dat er geen God is buiten U, o Heer » (Eccli. 36, 4-5).

Vervolgelingen

Deze zegenrijke ontwikkeling van de missies is echter niet alleen te danken aan de vele en grote inspanningen van de zaaiers van het goddelijk woord, maar ook aan het bloed, dat in een edelmoedig aanvaard martelaarschap werd vergoten.

Want het ontbrak in de loop van deze jaren in sommige landen niet aan heftige vervolgingen van de daar opkomende Kerk. Nog in onze dagen worden landen in het verre Oosten gekleurd door het purper van het bloed. Wij ontvingen bericht, dat vele christenen om hun hardnekkig vasthouden aan het geloof, godgewijde maagden, missionarissen en inheemse priesters, ja zelfs bis-

schoppen van hun woonplaatsen en eigendommen verdreven werden en in ballingschap van honger verkommeren, ofwel in boeien, gevangenissen en concentratiekampen worden vastgehouden, of op onmenselijke wijze werden vermoord.

de valt en sterft, blijft ze alleen, maar zo ze sterft, brengt zij rijke vruchten voort" (Joh. 12, 24-25).

De verkondigers en verspreiders van de christelijke waarheid en van de christelijke deugd, die bij het vervullen van

en ontsluiten zich de hemelen voor de martelaren. Wij hebben onze naam niet aan de christelijke militie gegeven, om alleen maar te denken aan vrede en de strijd te weigeren, terwijl toch in ditzelfde leger de Heer als eerste marcheerde, de Meester van de vernedering, van het verdragen en van het lijden, om als eerste in praktijk te brengen, hetgeen Hij onderwees, en als eerste te doen en te lijden om ons tot het lijden aan te sporen" (1).

De zaaiers van het Evangeliewoord, die thans zwoegen in verre landen, wijden hun krachten aan een zaak, die weinig verschilt van die in de eerste tijden van de Kerk. In bijna dezelfde omstandigheden verkeerden te Rome diegenen, die samen met de apostelvorsten Petrus en Paulus de evangelische waarheden in de citadel van het Romeinse Rijk wilden binnenbrengen. Wie overweegt, dat de toen opgroeiende Kerk verstoken was van alle menselijke hulp en daarentegen door allerlei lijden, kwellingen en vervolgingen geteisterd werd, kan zich niet onttrekken aan diepe verbazing bij het zien, hoe een onbeduidend en machteloos groepje christenen een macht wist te overwinnen, als misschien nooit grotere bestond. Gelijk de jonge David, meer dan op zijn slinger, vertrouwd op Gods hulp en de in ijzeren wapenrusting gestoken reus Goliath neersloeg, zo zal de goddelijke maatschappij door Christus gesticht nooit en te nimmer overweldigd worden door een aardse macht, doch met sereen gelaat alle vervolgingen doorstaan. Natuurlijk weten Wij, dat dit alles voortvloeit uit de nimmer falende beloften van God, maar toch kunnen Wij niet anders doen dan Onze dankbaarheid betuigen aan allen, die getuigenis aflegden van hun onwrikbaarheid en onoverwinnelijk geloof in Jezus Christus en zijn Kerk, kolom en fundament van de waarheid (1 Tim. 3, 15), en hen tegelijkertijd aansporen met een zelfde volharding voort te gaan op de ingeslagen weg. Voor alles moet men echter voor ogen blijven houden, gelijk Wij boven reeds zeiden, dat er nog zeer veel te doen blijft en dit een gigantische arbeid en talloze arbeiders vordert. Wij moeten bedenken, dat onze broeders "die nog zitten in de duisternis en de schaduw van de dood" (Ps. 106, 10), een onafzienbare menigte vormen,

Priesterwijding van missionarissen voor de Paters van de H. Geest in Gemert

Diepe droefheid vervult Ons bij de gedachte aan de kwellingen, het lijden en de dood van deze onze geliefde kinderen. Niet alleen onze vaderlijke gaat naar hen uit, maar ook onze vaderlijke en eerbiedige verering, omdat Wij maar al te goed weten, dat hun sublieme roeping soms tot de waardigheid van het martelaarschap wordt verheven. Jezus Christus, onze eerste Martelaar heeft gezegd: "Heeft men Mij vervolgd, dan zal men ook U vervolgen" (Joh. 15, 20); "in de wereld hebt ge verdrukking te lijden: Ik heb de wereld overwonnen" (Joh. 16, 33); "zo de graankorrel niet in de aar-

hun heilige taak ver van het vaderland de dood ondergaan, zijn het zaad, waaruit op een teken van God eens overrijke vruchten zullen ontkiemen. Zo kon de apostel Paulus zeggen: "Wij gaan roemen in de wederwaardigheden" (Rom. 5, 3). En de heilige bisschop-martelaar Cyprianus troostte en bemoedigde de christenen van zijn tijd met de woorden: "De Heer heeft gewild, dat wij in de vervolgingen behagen scheppen en er ons over verheugen, want gedurende de vervolgingen worden de kronen van het geloof geschonken en dan ziet men de waarde van de soldaten van God

waarschijnlijk te schatten op een miljard. En zo schijnt nog immer de onuitsprekelijke klacht van het allerbeminlijkst Hart van Jezus te weerklinken: "Ik heb nog andere schapen, die niet van deze schaapsstal zijn. Ook hen moet Ik leiden en zij zullen luisteren naar Mijn stem: dan zal het worden één kudde en één herder". (Joh. 10, 16)

De missionaris

Met het doel het werk van de evangelieverkondigers steeds effectiever te maken en geen druppel van hun zweet of bloed te vergeefs te doen vergieten, willen Wij hier een korte samenvatting geven van de beginselen voor de organisatie van missieactiviteit en missie-ijver.

Op de eerste plaats komt dan wel de opmerking, dat wie door bovennatuurlijke ingeving geroepen is te gaan werken onder de volken, die de christelijke waarheid en deugd niet kennen, bestemd is tot een grootse en sublieme taak. Hij wijdt immers zijn leven aan God om Diens Rijk te vestigen tot aan de uiteinden der aarde. Hij zoekt het zijne niet, maar dat wat van Jezus Christus is (Fil. 2, 21). Op heel bijzondere wijze kan hij op zichzelf de schone uitspraak van de Apostel der heidenen toepassen: "In Christus' naam treden wij op, dus als gezanten van Christus" (2 Kor. 5, 20). "Want wel wandelen wij in het vlees, maar wij kampen niet naar het vlees" (2 Kor 10, 3). "Ik heb mij zwak gemaakt met de zwakken om de zwakken te winnen" (1 Kor. 9, 22). Daarom moet hij het land waaraan hij het licht van het evangelie komt brengen, als zijn tweede vaderland beschouwen en met de nodige liefde beminnen. Hij zoekt geen aards loon, niet het voordeel van zijn land of van de religieuze congregatie waartoe hij behoort, doch alleen het welzijn van de zielen. Vanzelfsprekend moet hij eigen volk en congregatie liefhebben, maar zijn grootste liefde gaat uit naar de Kerk. Hij weet ook, dat zijn congregatie geen nut kan hebben, van wat het welzijn van de Kerk in de weg staat.

Vervolgens zal wie tot het missie-apostolaat geroepen is, zo lang hij nog in eigen vaderland woont, zich niet alleen moeten toeleggen en bekwaamen in alle deugden en kerkelijke wetenschap-

pen, doch ook die speciale kennis en wetenschap in zich opnemen, die hem straks als verkondiger van het evangelie onder vreemde volken, van nut kunnen zijn.

Zo moet hij zich vertrouwd maken met talen, vooral met die welke hem vroeg of laat te pas komen. Ook dient hij op de hoogte te zijn van theorieën en methoden van geneeskunde, landbouw, etnografie, geschiedenis, geografie en dergelijke.

Het doel van de missies

Iedereen begrijpt echter, dat het eerste en voornaamste doel van de heilige missies is: in volle gloed het licht van het evangelie te doen stralen voor nieuwe volken en nieuwe christenen te vormen. Om dit echter te bereiken, — en dat dient steeds voor ogen gehouden te worden, — is het nodig de Kerk stevig te doen wortelen bij deze nieuwe volken en hun een eigen inheemse Hiërarchie te geven.

In Ons schrijven van verleden jaar 9 Augustus, gericht aan onze beminde zoon Z. Em. Petrus, Kardinaal Fumasoni Biondi, zeiden Wij o.a.: "Het is geenszins het streven van de Kerk de volken te overheersen en de macht in louter tijdelijke aangelegenheden aan zich te trekken; haar enig verlangen is alle volkeren het bovennatuurlijk licht van het geloof te brengen en de vooruitgang van de menselijke beschaving en de broederlijke eensgezindheid te bevorderen" ⁽²⁾.

In het Apostolisch Schrijven "Maximum illud" ⁽³⁾ van onze Voorganger Benedictus XV, onsterfelijker gedachtenis, daterend uit 1919, en in de Encycliek "Rerum Ecclesiae" ⁽⁴⁾, gepubliceerd door onze onmiddellijke voorganger Pius XI, werd verklaard, dat het laatste doel van de missies is de vestiging van de Kerk in nieuwe landen. En Wijzelf hebben, gelijk al eerder gezegd werd, in 1944 aan de directeurs van de Pauselijke Missiewerken verklaard: "Het doel, dat de verkondigers van het evangelie met moed en offervaardigheid nastreven, is gelegen in de vestiging van de Kerk, in nieuwe landen, en wel zo, dat zij er diep wortel schiet en, na voldoende ontwikkeling en opbloei, zo spoedig mogelijk een zelfstandig leven zonder hulp van vreemde missionarissen kan leiden. Het

missiewerk heeft immers niet het doel in zichzelf, maar moet ijverig en effectief het grootste doel trachten te verwezenlijken, waarvan Wij boven spraken" ⁽⁵⁾. "Daarom blijven de zaaiers van het evangeliewoord en de geloofsverkondigers ook niet in de door hen geëvangeli-seerde gebieden als op hun vaste woonplaats: veeleer is het hun taak de wereld het licht van de evangelische waarheden te brengen en haar door de christelijke heiligheid te wijden. Kortom: het doel dat de missionarissen voor ogen zweeft, is: het Rijk van de Goddelijke Verlosser, die als Overwinnaar opstond uit de dood en aan wie alle macht gegeven is in hemel en op aarde (Matt. 23, 18), te brengen tot in de meest verborgen en meest onbekende hut, tot aan de laatste en meest onbekende mens" ⁽⁶⁾.

Inlandse clerus

Het spreekt echter vanzelf, dat de Kerk zich niet naar behoren en hecht kan wortelen, als er niet gezorgd wordt voor een degelijke en geproportioneerde organisatie en voor de opleiding en vorming van een inlandse clerus in evenredigheid met de behoeften. In dit verband willen Wij de belangrijke en wijze uitspraken van de Encycliek "Rerum Ecclesiae" tot de onze maken en herhalen: "... Als ieder van u moet zorgen een zo groot mogelijk aantal inheemse seminaristen om zich te groeperen, is het ook uw plicht hun een zorgvuldige opleiding en vorming te geven tot heiligheid en priesterlijk leven overeenkomstig de geest van hun apostolaat en in hen het verlangen wakker te roepen naar het zieleheil van hun broeders, zodat zij bereid zijn eventueel hun leven te geven voor hun land en medeburgers" ⁽⁷⁾.

Katholieke actie in de missie

Het is vervolgens ons verlangen door deze Encycliek niet alleen een bemoedigend woord te richten tot de geestelijkheid in de missie, maar ook tot die leken, die met ruim hart en willige geest strijden in de rangen van de katholieke actie en de missionarissen helpen.

Wij kunnen gerust zeggen, dat de activiteit van leken, die tegenwoordig katholieke actie wordt genoemd, sinds de oorsprong van de Kerk nimmer ontbroken heeft. De apostelen en andere geloofsverkondigers hebben zelfs van hen

een niet genoeg te waarden hulp ondervonden en aan hen is voornamelijk de snelle verbreiding van het christelijk geloof te danken. Zo noemt de Apostel der heidenen in dit opzicht: Apollo, Lidia, Aquila, Priscilla, Philemon. Aan de Filippenzen schrijft hij: "En u, trouwe, verzoek ik dringend daarbij behulpzaam te zijn, die mij hebben bijgestaan in de strijd voor het Evangelie, Clemens en mijn andere medewerkers, wier namen in het boek des levens staan..." (Fil. 4, 3).

Allen weten ook, dat de christelijke leer niet alleen door bisschoppen en priesters, maar ook door hoge functionarissen, soldaten en private burgers langs de consulaire heerwegen werd verspreid. Nauwelijks overgegaan tot het katholiek geloof, brandden duizenden christenen, wier namen thans onbekend zijn, van verlangen het pas aanvaarde geloof te verbreiden en zij hebben getracht de weg voor de waarheid van het evangelie te banen. Zo was het mogelijk, dat na amper honderd jaar de christennaam en -deugd tot alle voornaamste steden van het Romeinse Rijk waren doorgedrongen.

Sint Justinus, Minucius Felix, Aristides, consul Acilius Glaber, de patriciër Flavius Clemens, Sint Tarcisus en talloze martelaren en martelaressen vestigden met hun activiteit en arbeid de opkomende Kerk, maakten haar vruchtbaar met hun bloed. Zij kunnen daarom worden beschouwd als de pioniers en voorlopers van de katholieke actie. Gaarne citeren Wij hier de schone uitspraak van de auteur van de brief aan Diognetus, die ook voor onze tijd waardevolle vermaningen bevat: « De christenen wonen in hun vaderland slechts als huurder; ... elk vreemd land is voor hen vaderland en elk vaderland is hun vreemd" (8).

Tijdens de grote invasies van de barbaren in de middeleeuwen zien wij vorstelijke mannen en vrouwen, maar ook nederige handwerkslieden en sterke vrouwen uit het katholieke volk zich met heel de inzet van hun persoon wijden aan de oprechte en heilige bekering van hun landgenoten tot de godsdienst van Jezus Christus, aan de kerstening van hun gewoonten door Zijn zeden-

leer, aan de veiligheid van staat en godsdienst bij dreigend gevaar. Tegelijk met onze onsterfelijke voorganger Leo de Grote namen volgens de traditie ook twee Romeinse consuls deel aan zijn krachtig verzet tegen de invasie van Italië door Attila. Bij de belegering van Parijs door de vreselijke horden van de Hunnen waakte de heilige maagd Geneveva over zielen en lichamen van haar medeburgers, terwijl zij troost zocht in ononderbroken gebed en zware boetewerken. Theodolinda, koningin van de Longobarden, spoorde voortdurend haar volk aan de christelijke godsdienst te aanvaarden. In Spanje trachtte koning Reccardus het hem toevertrouwde volk van de ariaanse ketterij te bekeren tot het ware geloof. In Frankrijk waren het niet alleen bisschoppen zoals Remigius van Rheims, Caesarius van Arles, Gregorius van Tours, Eligius van Noyon en vele anderen, die uitschitterden in deugd en apostolaatijver, doch wij zien er ook koninginnen in die tijd die hun arme en ongeletterde landgenoten in de christelijke waarheid onderwijzen, zieken, hongerigen, behoeftigen van allerlei aard voeden, verplegen, helpen. Een Clothilde weet het hart van Clovis zo te beïnvloeden en open te stellen voor de katholieke godsdienst, dat zij hem tenslotte vol blijdschap mag voeren naar het water van het ware leven. Een Radgunda en Bathilda verplegen liefderijk zieken en melaatsen. In Engeland ontvangt koningin Bertha de grote apostel van dit volk, Augustinus, gastvrij bij zijn aankomst en door haar toedoen laat haar echtgenoot Ethelbert zich overhalen gewillig te luisteren naar de leer van het Evangelie. Amper hebben de Angelsaksers, vorsten en lager volk, mannen en vrouwen, grijsaards en jongelingen zich tot het christelijk geloof bekeerd, of, als door de stuwkracht van de goddelijke liefde gedreven, leggen zij banden van eerbied, trouw, gehoorzaamheid en gemeenschap met deze Apostolische Stoel.

Hetzelfde bewonderenswaardige schouwspel zien wij in Duitsland gebeuren als de heilige Bonifatius met zijn gezellen door deze streken op zijn apostolische tochten trekt en ze met zijn zweet bevrucht. Mannen en vrouwen van dit sterke en edelmoedig volk geven met gulheid van hart hun actieve

medewerking aan monniken, priesters en bisschoppen om deze uitgestrekte gebieden allen het licht van het Evangelie te geven en tot hun eigen voordeel en welzijn christelijke zedenleer en deugd te bevorderen...

Dezelfde omstandigheden nu die de Kerk heeft gekend in vroeger eeuwen, heersen vandaag nog in vele gebieden waar de missionaris werkt. Minstens kent het volk er behoeften, waarin in de naaste toekomst hoognodig moet worden voorzien en waaraan moet worden tegemoet gekomen. En vandaar de noodzaak, dat leken hun intense activiteit doen aansluiten bij het hiërarchisch apostolaat en de rijen van de katholieke actie in grote getale komen versterken. Natuurlijk is het werk van de catechisten van het allergrootste belang en Wij brengen hun hier de verschuldigde lof, doch niet minder noodzakelijk is een actieve medewerking, die geen geldelijke beloning vraagt, alleen steunt op een goddelijke liefde, en de priesters bij het vervullen van hun taak ter zijde staat en helpt...

Vervolgens dient men wel te bedenken, dat niets beter in staat is het vertrouwen van de vaders en moeders in de missionarissen te wekken, dan de zorg besteed aan hun kinderen. Hun bekering tot de christelijke waarheid en de kerstening van hun zedelijk leven door christelijke deugd is een bijdrage tot de vitaliteit, eer en glans van hun eigen huiselijk leven, maar ook tot die van heel de maatschappij.

Natuurlijk begrijpt iedereen, dat de voornaamste activiteit van de katholieke actie gericht moet zijn op de intensivering van de katholieke apostolaatwerken, maar er is niets tegen, dat de leden tegelijkertijd zich aansluiten bij verenigingen met het doel sociale instellingen en politiek leven te doordringen van christelijke normen. Rechten, die zij genieten en plichten, waaraan zij zich niet mogen onttrekken, eisen zelfs dat zij daaraan hun medewerking verlenen, niet alleen als burger, maar ook als katholiek.

School en pers

De jeugd van nu, vooral die welke wordt opgeleid in de letteren, hogere studies of vrije kunsten, zal morgen de

leiding in handen nemen; voor eenieder is het daarom duidelijk van welk belang het is, aandacht te geven aan opvoeding, scholen en colleges. Wij richten daarom een vaderlijke aansporing tot alle mis-sieoversten moeite noch kosten te sparen en met alle krachtinspanning deze te bevorderen.

Wetenschappelijke instellingen en scholen zijn van groot voordeel vooral voor het leggen van nuttige contacten tussen de missionarissen en de heiden-se wereld in al haar geledingen en om begrip, waardering en openstaan voor de katholieke leer te bevorderen bij de nog als was kneedbare jeugd. Men weet: de meer bestudeerde jeugd levert de staatslieden van morgen. De Apostel der heidenen bracht ook in de hoogste milieus der geletterden de wijsheid van het Evangelie, toen hij op de Areopaag van Athene zijn toehoorders de onbe-kende God predikte. Misschien volgen hieruit slechts weinig bekeerings tot gehoorzaamheid aan de zedenleer van de Goddelijke Verlosser, doch velen zullen zich aangetrokken voelen tot de schoonheid van onze godsdienst en de liefde van zijn belijders.

Bovendien zijn hogescholen en col-leges buitengewoon geschikt voor het ontmaskeren van velerlei dwalingen, die thans wijd en zijd openlijk op of bedekte wijze door niet-katholieken en com-munisten worden verspreid en vooral de jeugd worden ingeprent.

Niet van minder nut is de publicatie en verspreiding van goede lectuur. Wij achten het overbodig hier lang bij stil te staan. Voor eenieder is het duidelijk, dat kranten, tijdschriften, brochures zeer veel kunnen bijdragen om waarheid en deugd juist te belichten en in te scherpen en van de andere kant om de dwaling, vermomd in het kled van de waarheid, te ontmaskeren en de paaiende leugens te weerleggen, die de gods-dienst in kwaad licht stellen en sociale kwesties misvormen tot nadeel van de zielen. Wij hebben daarom de grootste lof voor die zielenherders, die zich beijveren dergelijke goedgestelde en goed verzorgde geschriften te drukken en te verspreiden. Op dit terrein werd enorm veel gedaan, maar blijft nog veel te doen over.

Gezondheidszorg

Gaarne bevelen Wij hier ook instel-ling en werken aan, die zich verdienste-lijk maken in een naar best vermogen gevoerde strijd tegen allerlei ziekten, kwalen en lijden. Wij bedoelen ziekenhuizen, lazaretten voor de verzorging en verpleging van melaatsen, uitdeelposten voor medicijnen (apotheken) en al die verschillende instellingen voor ou-den van dagen, zwangeren, kinderen en behoeftigen. Dit lijken Ons de mooiste bloemen in de tuinen waar de zaaiers van het Evangelie werken, en zij roepen het beeld op van de Goddelijke Verlos-ser, die "weldoende rondging en allen genas". (Hand. 10, 38)

ligieuzen zijn, die zich bijzonder ver-dienstelijk hebben gemaakt door haar studies van bepaalde verschrikkelijke ziekten, zoals bijvoorbeeld de melaats-heid, en de vinding van geschikte ge-neesmiddelen hiertegen. Naar haar en naar allen, die zich opofferen voor de melaatsen in hun lazaretten, gaat Onze vaderlijke zegen en onze bewondering voor haar sublieme naastenliefde uit.

Sociale bijstand

Zo zijn Wij gekomen aan een on-derwerp van niet minder belang en noodzaak: de sociale kwestie en haar oplossing volgens normen van recht-vaardigheid en liefde. Nu de commu-

Na de Tweede Wereldoorlog verdrong het vliegtuig ook voor de missionarissen het schip als meest gebruikt vervoermiddel.

Ongetwijfeld zijn het deze belang-rijke werken van liefdadigheid, die een buitengewone invloed uitoefenen op het hart van de ongelovigen en hen voorbereiden en aanlokken tot het aan-vaarden van het christelijk geloof en de beleving van zijn zedenleer. Jezus Chris-tus heeft immers tot zijn apostelen ge-zegd: "En in welke stad ge komt, waar men U ontvangt, eet wat U wordt voor-gezet, geneest de zieken die er zijn, en zegt hun: het Koninkrijk Gods is nabij". (Luk. 10, 8-9)

Nodig is echter, dat priester- en zus-termissionarissen, die menen geroepen te zijn vruchtbaar werk in deze te ver-richten, nog tijdens hun verblijf in het vaderland de nodige intellectuele en morele opleiding krijgen volgens de eisen van de tegenwoordige tijd op dit gebied. Het is Ons bekend, dat er re-

nistische beginselen overal verspreiding vinden en het inzicht van het onweten-de en eenvoudige volk gemakkelijk ver-troebelen, lijkt het Ons, de stem van Je-zus Christus te horen, die zegt: "Ik heb medelijden met de schare" (Mark. 8, 2). Het is van absoluut belang en nood-zakelijk met ijver, doortastendheid en energie de juiste beginselen van de Kerk in deze in praktijk te brengen. Alle vol-ken moeten gevrijwaard blijven van deze verderfelijke theorieën, en mocht-ten zij er reeds door zijn aangetast, weer bevrijd worden van een stelsel dat alleen de genietingen van deze wereld als enig doel van het menselijk bestaan ziet, de absolute macht en het volstrekte recht van de Staat alles te regelen, voorstaat, en de menselijke persoon tot bijna niets dreigt terug te voeren. Privaat en open-lijk moet daar tegen de leer verkondigd

worden, dat wij bestemd zijn voor een eeuwigheid en een eeuwig geluk, als wij ons nu laten leiden door de waarheid en stuwen door de deugd. Christus alleen is de wreker van de menselijke rechtvaardigheid, van het menselijk lijden waaraan niet te ontkomen valt.

De liefde kan zeer veel verzachting brengen in onrechtvaardige sociale omstandigheden; maar zij kan niet alles! De rechtvaardigheid moet op de eerste plaats weer opbloeien, heersen en beoefend worden.

Het zij Ons vergund hier de woorden te herhalen, die Wij op Kerstmis 1942 in de Latijnse taal richtten tot de kardinalen en bisschoppen: "De Kerk heeft de verschillende systemen van marxistisch socialisme veroordeeld en doet dit nog: dat is haar plicht en dit eist het eeuwig welzijn van de mensheid, dat door deze valse en bedrieglijke redeneringen en theorieën ernstig in gevaar komt. Doch de Kerk weet en ziet zeer goed, dat de arbeiders bij hun rechtvaardige pogingen tot verbetering van de levensvoorwaarden in botsing komen met een systeem dat in de verste verte niet strookt met de natuur, en evenmin met de orde, het doel dat God aan het aardse stelde. De systemen en methoden die Wij boven bedoelden, zijn verderfelijk en kunnen niet anders dan veroordeeld worden; maar welke christen, welke priester blijft doof voor de kreet, die uit het diepste van de harten opwelt en rechtvaardigheid eist in een door een rechtvaardige God geschapen gemeenschap en verbroedering van alle mensen? Wie daaraan onachtzaam voorbijgaat, wie dat doodzwaagt, kan niet staan zonder schuld tegenover de Allerhoogste. Zo iets staat in lijnrechte tegenspraak met de woorden van de Apostel, die zegt alle dwalende met welwillendheid tegemoet te treden, begrip te tonen voor hun bewerkingen, hun verwachtingen te schragen en hun wensen te realiseren... De waardigheid van de menselijke persoon berust daarom als op haar natuurlijke grondslag op deze algemene norm; elk een heeft het recht de aardse goederen te gebruiken voor zijn noodzakelijk levensonderhoud. En aan dit recht beantwoordt de plicht zoveel mogelijk allen en ieder afzonderlijk privaat eigendom toe te kennen. Het is absoluut vereist ar-

beiders, die te zorgen hebben of zullen hebben voor een huisgezin, niet te laten vervallen in een economische slavernij, welke niet in overeenstemming te brengen is met de rechten van de menselijke persoon..."⁽⁹⁾

Eerbied voor alle goede elementen in de beschaving der volken

Er rest Ons nog een punt te bespreken... Wanneer de Kerk de volken oproept tot een hogere beschaving en levenscultuur onder leiding van de christelijke godsdienst, gaat zij niet te werk als iemand, die zonder enige eerbied of terughoudendheid een weelderig bos kapt, uitroeit en vernietigt, maar veeleer als wie op de wilde stam het goede ent om er later betere en zoetere vruchten van te plukken. Ofschoon de menselijke natuur door Adam's ongelukkige val met de erfsmet werd belast, bewaart zij in haar diepste wezen toch een kern, die "van nature christelijk"⁽¹⁰⁾ te noemen is en die, wanneer zij straks overstraald wordt door goddelijk licht en gevoed wordt door de goddelijke genade, tot echte deugd en bovennatuurlijk leven kan uitgroeien.

Om die reden heeft de Kerk het heidens denken nimmer geminacht of totaal verworpen, doch het eerder gezuiverd van alle dwaling en onreine elementen en aangevuld en volmaakt met de christelijke wijsheid. Op gelijke wijze heeft Zij de oorspronkelijke kunsten en cultuur, die soms op zeer hoog niveau stonden, graag overgenomen, ze met begrijpende liefde gecultiveerd en opgevoerd tot een schoonheid, die zij tevoren wellicht nooit hadden bereikt. Hun bijzondere gebruiken en traditionele instellingen verbood Zij niet, maar heiligde ze eerder... Terecht schrijft Sint Basilius hieromtrent: "Evenals... de verwers eerst met alle zorg voorbereiden wat geverfd moet worden, en daarna onderdopen in purper of andere kleur, zo zullen wij op dezelfde manier, als wij wensen in ons de glans van het goede onuitwisbaar te bewaren, ons eerst bewakemen in de profane wetenschappen, om ons daarna toe te leggen op de gewijde en geopenbaarde wetenschap: eerst hebben wij onze ogen gewend de zon weerkaatst te zien in het water, dan

richten wij onze blikken op het Licht zelf... Het is natuurlijk het leven van de boom eigen vruchten voort te brengen, doch ook de trillende bladeren op zijn takken zijn mooi: zo is de eerste vrucht voor de ziel de Waarheid zelf, maar deze kan zonder nadeel schuil gaan onder de mantel der profane wetenschap, gelijk de bladeren de vrucht schaduw en tekening geven..."⁽¹¹⁾

In Onze toespraak van 1944 tot de directeurs van de Pauselijke Missiewerken zeiden Wij o.a.: "De prediker van het Evangelie en de heraut van Jezus Christus is een apostel. De taak die hij vervult, vraagt niet van hem dat hij de Europese beschaving zonder meer overplant en propageert in verre missiestreken, zoals men een boom overplant; veeleer vraagt zij, dat de nieuwe volken, die zich soms op een oeroude en gevorderde beschaving kunnen beroemen, zo onderwezen en gevormd worden, dat zij geschikt en ontvankelijk worden voor de beginselen van een christelijk leven en een christelijke zedenleer. Deze beginselen kunnen samengaan met elke profane beschaving, mits deze gezond en zuiver is, en zij kunnen deze zelfs des te krachtiger maken om de waardigheid en het geluk van de mensen te beschermen en na te streven. De katholieken van een bepaald land zijn op de eerste plaats burgers van Gods grote huisgezin en van Zijn Rijk (Ef. 2, 19), maar houden daarmee niet op tevens burgers te zijn van hun aardse vaderland."⁽¹²⁾

(1) S. Cypriani Epist. LVI; ML, IV, 351 A.

(2) Epist. Perlibenti equidem; A. A. S., 1950, p. 727; zie Akten van Z. H. Paus Pius XII, 1950, blz. 320.

(3) A. A. S., 1919, p. 440 sq.

(4) A. A. S., 1926, p. 65 sq.

(5) A. A. S., 1944, p. 210; zie Akten van Z. H. Paus Pius XII, 1944, blz. 160.

(6) A. A. S., 1944, p. 208; zie Akten van Z. H. Paus Pius XII, 1944, blz. 155-156.

(7) A. A. S., 1926, p. 76.

(8) Epist. ad Diognetum, V, 5; ed. Funk, I, 399.

(9) A. A. S., 1943, pp. 16-17; zie Akten van Z. H. Paus Pius XII, 1943, blz. 33-35.

(10) Tertull., Apologet., cap. XVII; ML, I, 377 A.

(11) S. Basil., Ad adolescentes, 2; MG, XXXI, 567 A.

(12) Allocutio 10 januari 1926.

De ontwikkeling van de missies sinds de zestiende eeuw

Alfred Denoyelle,
Doctor in de Geschiedenis

Deze bijdrage zal zich beperken tot een overzicht dat de historische en geografische aspecten van de missies belicht. Er is bijzondere aandacht voor hetgeen opmerkelijk is binnen en vanuit onze gewesten.

Wie belangstelling heeft voor missies en missionering kan men alvast verwijzen naar het tot dusver ongevenaard naslagwerk van een missionaris van de Societas Verbi Divini (S.V.D.), Dr. Antoine Freitag die de zelden geworden academische graad van Doctor in de Missiologie behaalde. Hij publiceerde het resultaat van zijn onderzoek in de vorm van een beredeneerde, met vele kaarten, illustraties, statistieken en commentaar voorziene "Atlas du monde chrétien. L'expansion du christianisme à travers les siècles."

(Atlas van de christelijke wereld. Uitbreiding van het christendom doorheen de eeuwen.)

Dit merkwaardige naslagwerk, uitgegeven te Brussel in 1959, bevat bovendien een uitvoerige bibliografie met hoofdbronnen voor verdiepende vorsching.

Alhoewel het bijna 50 jaar oud is, werd het toch grotendeels benut voor dit artikel, want sindsdien wordt er, hoe dan ook, niets vergelijkbaars meer gepubliceerd.

Het is alsof men thans in de Kerk liefst zwijgt over de precieze omvang en dan vooral over de aard van het gangbare, officieel nog gepromote missioneringswerk.

De opdracht tot missionering

Missies zijn geen facultatieve uitstapjes naar vreemde landen. Zij behoren tot het wezen van de Kerk. Heel duidelijk luidt in het Evangelie de gegeven opdracht tot missionering:

- "Gaat en onderwijst alle volkeren, doopt ze in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, en leert ze onderhouden al wat ik U heb geboden." (Mattheus, XXVIII, 19-20)

- "En Hij sprak tot hen: Gaat heel de wereld door, en predikt het Evangelie aan ieder schepsel." (Marcus, XVI, 15)

- "En Hij zei hun: Zó staat er geschreven, dat de Christus zou lijden en op de derde dag uit de doden verrijzen, en dat in zijn naam bekering tot vergeffenis der zonden zou worden gepreekt aan alle volken, te beginnen bij Jeruzalem. Gij zijt de getuigen hiervan." (Lukas, XXIV, 46-48)

- "Nogmaals zei Hij hun: Vrede zij U! Zoals de Vader mij heeft gezonden, zo zend ik U." (Johannes, XX, 21)

- "Wanneer de Heilige Geest over U komt, zult gij kracht ontvangen, mijn getuigen zijn in Jeruzalem, in heel Judea en

Samaria, en tot aan de uiteinden van de aarde." (Handelingen van de Apostelen, I, 8)

Deze citaten, die ook profetisch blijken te zijn, behoeven geen verdere uitleg. Wij weten allen dat het aldus geschiedde. Het staat immers historisch vast.

De historische omvang van de missies

Sinds de christelijke oudheid waren er missies, maar zij waren nog niet universeel in omvang omdat niet alle bewoonde streken toegankelijk waren. Behalve deze van de apostel Thomas die als eerste Indië bereikte, heeft de missionering zich aanvankelijk en gedurende ruim een millennium vooral in de bijbelse landen en rond de middellandse zee geconcentreerd.

Pas geleidelijk is zij in heel Europa doorgedrongen en werden overall bisdommen opgericht. Dit gebeurde soms in het zog van militaire expedities van een christelijke vorst, zoals

bv. keizer Karel de Grote die zijn Rijk in oostelijke en noordelijke richting wist uit te breiden. Doch niet alle missies waren van het veroveringstype onder een of ander politiek patronaat. Eigenlijk waren dit eerder uitzonderingen. Er bestonden al van oudsher andere missietypes: namelijk deze vanuit de vestiging van abdijen die door hun gebedsleven, prediking en werken van barmhartigheid in het omliggende uitstraalden; en deze vanuit reeds bestaande stedelijke centra waar een bisschop met zijn medewerkers, priesters en leken, instond voor het waarmaken van de apostolische zending.

Op geografische kaarten kan men dit illustreren door het tekenen van symbolische inktvlekjes die abdijen en steden voorstellen. Naarmate de eeuwen voorbijgaan, wordt men er omwille van de overzichtelijkheid toe genoopt nieuwe kaarten te maken omdat er steeds meer van die inktvlekjes op aangebracht dienen te worden. De resultaten van de missiëring zijn aldus vrij goed zichtbaar voor wie met geschiedenis begaan is. Vanuit steden en abdijen heeft het christendom gaandeweg ook het platteland gewonnen. Tegen de tijd van de kruistochten was het bijna helemaal gekerstend Europa bedekt met kerken waarvan de grootte, zelfs in afgelegen gebieden, enerzijds wijst op de behoefte aan voldoende opvang voor een bestaande bevolking, en anderzijds op het bekomen vermogen

Processie van wijdelingen, paters van de H. Geest, missionarissen, kasteel Gemert.

van de Kerk door de toeloop van de gelovigen en de doorslaggevende financiële steun van hun prominenten.

Men stelt vast dat de kruistochten terloops wegen hadden vrijgemaakt die het nadien mogelijk zouden maken missies te ondernemen naar het Verre Oosten. Tegen het einde van de middeleeuwen en het begin van de renaissance kwamen andere perspectieven voor missionering vrij met de voltooiing van de Spaanse reconquista en met de ontdekking van een continent aan de overkant van de Atlantische oceaan (1492). De drie hoger vermelde missietypes werden ingezet, alhoewel er in eerste instantie een afhankelijkheid was van koloniale mogendheden die de hogere belangen van het christendom niet altijd ofwel onvoldoende beoogden. Vandaar trouwens dat paus Gregorius

XV besloot tot de oprichting van een kerkelijk organisme belast met de geloofsverspreiding, de zo genaamde *Sacra Congregatio de propaganda fide* (6 juni 1622). Vijf jaar nadien besloot paus Urbanus VIII er een seminarie voor de vorming van de missionarissen aan toe te voegen, het aldus naar hem genoemde Collegium Urbanum. Thans heeft dit toezichtsorganisme als naam "Congregatie voor de evangelisatie der volkeren".

De missies hangen in principe af van deze Roomse Congregatie, terwijl de zendelingen aan hun bisschop of religieuze overste onderhorig blijven. Meestal zijn de missionarissen evenwel reguliere priesters. Dat was trouwens ook al zo in het eerste millennium, toen West-Europa hoofdzakelijk door monniken werd gekerstend. Zo bijvoorbeeld Bonifatius (Winfried) († 754) die tevens bisschop van Mainz was en samen met de abdij Fulda zowel in onze gewesten als in Germanië werkzaam was.

De gebondenheid van de missionarissen

Wie op missietocht gaat, die is uiteraard gebonden aan de gekregen opdracht, en bijzonder aan de leerstellige inhoud van al hetgeen de heilige Kerk voorhoudt te geloven. Er is evenwel nog een andere gebondenheid van de missionarissen, namelijk deze aan hun bisdom, orde, congregatie of religieus instituut.

De eeuwenoude wijsheid van onze moeder de katholieke Kerk ligt in dit verband o.m. vast in de bepalingen van verschillende concilies die "gyrovage" predikers afwijst (d.i. zij die zonder enige band met een bisschop, een abt of religieuze overste, voor eigen rekening zowat overal rondlopen en gaan aankloppen zoals de leden van sekten). Ook de H. Benedictus laakte reeds in zijn Regel (529) de rondtrekkende monniken en andere clerici die daartoe geen uitdrukkelijke zending hadden ontvangen.

Het dynamisme van het gekerstend Europa komt tot uiting in de stichting van nieuwe religieuze gezelschappen of congregaties vanaf de zestiende eeuw. Bijna allen hebben ook missionering in verafgelegen landen tot doelstelling. Ook heel wat oudere stichtingen zullen zich nadien inzetten in verre missies, maar elk met hun eigenheid, met name Benedictijnen, franciscanen, dominicanen, cisterciënzers, premonstratenzers, augustijnen en enkele minder belangrijke in aantal. Door gaans behoren deze tot het missietype van de vestiging met uitstraling in het omliggende zoals de abdijen van weleer, terwijl de meeste jongere stichtingen behoren tot het stedelijke missietype onder bisschoppelijk, soms rechtstreeks pauselijk toezicht, maar in ieder geval ook via een religieuze overste aan de richtlijnen van de Congregatie voor de geloofsverspreiding onderworpen.

Wij zetten de nieuwe bij missionering betrokken stichtingen vanaf de zestiende eeuw even in chronologische volgorde:

Zestiende eeuw

- 1524: Servieten (O.S.M.) en Barnabieten (B.)
- 1530: Jezuiten (Sociëteit van Jezus) (S.J.)
- 1537: Theatijnen (C.R.)
- 1540: Passionisten (C.P.)

- 1562: Trinitarieërs (O.Trin.)
- 1588: Karmelieten (O.Carm.)

Zeventiende eeuw

- 1625: Lazaristen (C.M.)
- 1643: Eudisten (C.J.M.)
- 1660: Vreemde Missies van Parijs (M.E.P.)
- 1664: Sulpicianen (S.S.)

Achttiende eeuw

- 1703: Montfortanen (Sociëteit van Maria) (S.M.M.)
- 1705: Oblaten van Maria Onbevlekt (O.M.I.)
- 1720: Redemptoristen (C.S.S.R.)
- 1732: Picpussen (Paters van de HH.Harten)(SS.CC.)

Negentiende eeuw

- 1800: Maristen (S.M.)
- 1815: Missionarissen van het H.Bloed (C.P.P.S.)
- 1816: Marianisten (S.M.)
- 1816: Missionarissen van de H.Fr. van Sales (M.S.F.S.)
- 1817: Rosminianen (Instituut van de Liefde)(I.C.)
- 1817: Jozefieten van België (C.J.)
- 1822: Spiritijnen (C.S.Sp.)
- 1828: Stigmatijnen (C.P.S.)
- 1832: Priesters van het H.Hart van Jezus (P.S.C.J.)
- 1835: Pallottijnen (Sociëteit van kath.apostolaat)(S.A.C.)
- 1837: Kruissheren (O.S.C.)
- 1841: Salesianen (S.D.B.)
- 1843: Paters Oblaten van Sint-Edme (USA)(S.P.E.)
- 1849: Claretijnen (Zonen van het Onbevlekt Hart) (C.M.F.)
- 1850: Priesters van het H.Sacrament (S.S.S.)
- 1852: Missionarissen van O.L.V. van La Salette (M.S.)
- 1854: Missionarissen van het H.Hart (M.S.C.)
- 1855: Instituut van de H.Franciscus Xaverius (S.X.)
- 1855: Regul.Derde Orde Ongesch. Karmelieten (T.O.C.D.)
- 1856: Afrikaanse Missies van Lyon (S.M.A.)
- 1857: Assumptionisten (A.A.)
- 1860: Resurrectionisten (C.R.)
- 1862: Scheutisten (Oblaten van het Onbev. Hart)(C.I.C.M.)
- 1866: Vreemde Missies van Mill Hill (S.S.J.)
- 1868: Witte Paters (Afrikaanse Missies) (P.B./M.A.)
- 1871: Oblaten van de H.Franciscus van Sales (O.S.F.C.)
- 1872: Jozefieten van Mexico (M.J.)
- 1873: Jozefieten van Turijn (C.S.J.)
- 1874: Vreemde Missies van Milaan (P.I.M.E.)
- 1875: Sociëteit van het Goddelijk Woord (S.V.D.)
- 1878: Sociëteit van het H.Hart van Jezus (S.C.J.)
- 1878: Oblaten van de H.Jozef (O.S.J.)
- 1881: Salvatorianen (S.D.S.)
- 1885: Zonen van het H.Hart (F.M.S.C.)
- 1892: Sociëteit van de H.Jozef (S.S.J.)
- 1895: Missionarissen van de H.Familie (M.S.F.)

Twintigste eeuw

- 1901: Missie van de Consolata van Turijn (I.M.C.)

- 1904: Zonen van Maria Onbevlekt (F.S.M.I.)
- 1909: Missionarissen van Marianhill (C.M.M.)
- 1911: Vreemde Missies van Maryknoll (USA)
- 1917: Missies van de H.Columba voor China (Maynooth)
- 1919: Vreemde Missies van Burgos (M.E.B.)
- 1921: Vreemde Missies van Québec (M.E.Q.)
- 1921: Vreemde Missies van Bethlehem uit Immensee (S.M.B.)
- 1923: Missionarissen Zonen van het H.Hart (M.F.S.C.)
- 1926: Sociëteit van de Missiehelpers (S.A.M.)
- 1930: Katholieke Missies van Portugal (S.M.P.)
- 1932: Vreemde Missies van de H.Patrick (Ierland)
- 1937: Missie-instituut van Yarumal (Colombië) (M.X.Y.)
- 1949: Instituut O.L.V.van Guadalupe voor Vreemde Missies (Mexico) (M.G.)

Uit dit overzicht blijkt voldoende dat het grootste aantal nieuwe stichtingen de negentiende eeuw toekomt. Uiteraard zijn niet allen vertegenwoordigd in alle landen, maar het is wel zó dat velen toch roepingen opwekten uit bijna alle landen. Voor de vorming van de toekomstige missionarissen stond niet alleen het oude Collegium Urbanum in: ook nog andere instituten te Rome, volgens het vermogen van de missiestichting waartoe men behoorde, het land van afkomst en dat van bestemming, zorgden voor de opleiding (die evenzeer linguïstisch en cultureel als religieus was).

De missies vanuit onze gewesten

In tegenstelling tot Nederland waar het katholicisme sinds de zestiende eeuw onderdrukt was, en pas vanaf de tweede helft van de negentiende opnieuw vrijuit kon opbloeien, was

Zusters op weg naar het toenmalige Indië, 7 oktober 1931. Er waren 5 zusters JMJ, Den Bosch, 4 zusters van het Allerheiligst Hart van Jezus, Moerdijk, 3 zusters van de Voorzienigheid, Amsterdam, 3 zusters dominicanessen van Neerbosch, 3 zusters van Carolus Borromeus, Maastricht en 2 dochters van Onze Lieve Vrouw van het H. Hart, Tilburg.

België een land van missiestichtingen en zendelingen gebleven, met een bevolking van nagenoeg 90 % katholieken.

Eerder uitzonderlijk treft men Nederlanders aan in de missies tussen 1580 en 1780. In hun land lag missionering trouwens nog minder voor de hand onder calvinistisch bewind. Bovendien was er een constant gebrek aan priesters en dan ook behoefte aan dienstbetoon aan het eigen volk.

In het hiernavolgend overzicht worden na elke bij missionering betrokken stichting (met stichtingsdatum) zowel het land van bestemming (met aanvangsdatum van de missie) als dat van oorsprong ((B) of (NL)) van de missionarissen aangeduid:

-Benedictijnen (529): Transvaal, 1906 (B) Kongo (Katanga), 1909 (B)	Oost-Afrika, 1901 (B)(NL) Colombië, 1908 (B)(NL) IJsland, 1923 (NL)
-Premonstranzers (1126): Kongo, 1898 (B) Green-Bay, bij de Indianen (USA), 1902 (NL) Indië, 1924 (NL)	-Redemptoristen (1720): Suriname, 1842 (NL) Kongo, 1899 (B) -Picussen (1732): Hawaiï, 1827 (B)(NL) Indië, 1923 (NL)
-Capucijnen (1209): Indië, 1744 (B) Borneo, 1905 (NL) Kongo, 1910 (B) Sumatra, 1911 (NL)	-Spiritijs (1822): Kongo (Katanga), 1907 (B) -Kruissheren (1837): Onania, bij de Indianen (USA), 1910 (B)(NL) Kongo, 1920 (B)(NL) Java, 1927 (B)(NL)
-Minderbroeders Franciscanen (1216): Chili, 1848 (B) China, 1870 (B) China, 1890 (NL) Kongo, 1921 (B) Noorwegen, 1925 (NL)	-Salesianen (1841): Kongo, 1911 (B) -Missionarissen van het H.Hart (1854): Nieuw-Engeland, 1882 (NL) Nieuw-Guinea, 1903 (B)(NL) Filippijnen, 1908 (NL) Celebes, 1920 (NL) Kongo, 1924 (B) China, 1927 (NL)
-Dominicanen (1216): Guyane (Curaçao), 1842 (NL) Kongo, 1913 (B) Transvaal, 1928 (NL)	-Scheutisten (1862): China, 1865 (B)(NL) Mongolië, 1865 (B)(NL) Kongo, 1888 (B) Filippijnen, 1907 (B)(NL)
-Jezuiten (1530): Indië, 1834 (B) Indië, 1842 (NL) Kongo, 1873 (B)	-Witte Paters (1868): Kongo, 1880 (B)
-Passionisten (1540): Bulgarije, 1781 (NL)	-Sociëteit van het Goddelijk Woord (1875): Indië, 1912 (NL)
-Karmelieten (1588): Indië, 1620 (B) Java, 1923 (NL)	-Sociëteit van het H.Hart van Jezus (1878): Kongo, 1897 (B)(NL) Sumatra, 1923 (NL)
-Lazaristen (1625): Java, 1925 (NL)	
-Trappisten (1664): Kongo, 1874 (B)	
-Montfortanen (1703): Antillen (Haïti), 1871 (B)(NL)	

In de negentiende eeuw komt daarin enige verandering, in deze zin dat de missieroepingen uit Nederland konden ingeschakeld worden in de missionering van elders opgerichte stichtingen vanaf het ogenblik dat er eindelijk voldoende priesters waren voor de inheemse katholieke bevolking (40 %).

Aan de hand van de voorhanden statistieken kan men vaststellen dat Nederlanders naast Belgen zeer actief waren in de missies.

Wanneer deze gegevens tegen de achtergrond van alle missies worden afgewogen, stelt men vast dat meer dan een tiende van alle missionarissen ter wereld van Nederlandse afkomst is, alhoewel hun land geen eigen missiestichting voortbracht.

Daarnaast dient een andere verwezenlijking te worden vermeld, met name de stichting van het Amerikaans seminarie te Leuven in België (1857). Het werd opgericht om aan de Verenigde Staten, die nog als missieland werden beschouwd, seculiere priesters te bezorgen. In 1884 kon men twee aartsbisschoppen, zes bisschoppen en ongeveer driehonderd priesters aanwijzen, waaronder Belgen, die zich na het voltooien van hun studies vanuit Leuven in de "Nieuwe Wereld" waren gaan vestigen om er onder meer missiewerk bij de Indianen te verrichten.

Tenslotte mogen rechtvaardigheidshalve de zusters niet worden vergeten. Zij kwamen zich zowel uit Nederland als uit België aanbieden voor hulp aan de missionering en waren, naast de paters, werkzaam in dezelfde landen, waar zij instonden voor verpleging en onderwijs aan kinderen. Zij waren afkomstig uit kleine religieuze gemeenschappen die voor de missies voeling hadden: veertien in België en negentien in Nederland. Zij speelden in die missielanden een grote rol bij het ontluiken van inheemse roepingen, zowel van jongens als van meisjes.

De grote impuls aan de missionering vanaf de negentiende eeuw kwam er door toedoen van een camaldulenzers benedictijn die als prefect van de Congregatie voor de geloofsverspreiding was aangesteld, met name kardinaal Maur Capellari, de latere paus Gregorius XVI (1831-1846) die het liberalisme aanpakte.

Het is zeker geen toeval dat met de huidige relativisering van alle overtuigingen tevens de motivering van de missionering is weggevallen of althans gereduceerd werd tot een gevoelsmatig dienstbetoon waarbij het onderricht inhoudelijk tekortschiet.

Men wil niet meer bekeren, maar enkel samen op weg gaan en een dialoog aangaan, alsof het leven een filosofische wandeling was en alsof de opdracht "Ite et docete" (gaat en onderwijst) probleemloos uitgesteld mocht worden.

Die methode gaat uit van een mentaliteit die historisch gezien haaks staat op al wat de traditionele christelijke prediking in de loop der eeuwen altijd heeft beoogd. Op termijn betekent zij de dood van de missionering, nu reeds aangekondigd door het uitsterven van de missieposten. Men kan het als historicus enkel maar vaststellen en het als christen betreuren.

Mgr. Marcel Lefebvre

Aartsbisschop van Dakar

Marcel Lefebvre wordt op 21 september 1929 tot priester gewijd. Na twee jaar als kapelaan in een randgemeente van Rijssel neemt hij de beslissing om zijn broeder René in de missie te volgen. Daarom treedt hij in september 1931 in bij de Paters van de Heilige Geest en vertrekt in november 1932 naar Gabon. Meer dan 13 jaar is hij als missionaris werkzaam in dit land totdat hij in Frankrijk benoemd wordt tot directeur van het seminarie van Mortain in Frankrijk. Geen twee jaar later echter, in 1947 zal paus Pius XII hem terugroepen naar de missie. De paus verkiest hem tot apostolische vicaris van Dakar. Pater Lefebvre wordt tot bisschop gewijd en vertrekt naar Afrika. Amper een jaar later legt Pius XII bovendien nog de verantwoording van apostolisch delegaat voor Franssprekend Afrika op zijn schouders en benoemt hij hem in 1955 tot eerste aartsbisschop van het bisdom Dakar. Uit de levensbeschrijving van mgr Lefebvre uit de pen van mgr: Bernard Tissier de Mallerais willen wij u dit hoofdstuk ter lezing aanbieden. Deze weinige regels geven ons een uitstekende indruk van het werk van de missie, de moeilijkheden die een missionaris kon aantreffen, de moed van de geloofsverkondigers en hun liefde voor de zaak van God.

De missie en het bestuur

Tot in 1854 bezetten de Fransen slechts de gebieden aan de kust. Vanaf die datum ondernam Faidherbe, gouverneur van Senegal, de verovering van het grondgebied van het land. In 1857 sticht Protêt Dakar, en de door Piner-Laprade gerealiseerde haven wordt in 1866 geopend. In 1876 ontvingen de bewoners van de "oude gemeenten" van de kust, die van een sterk gemengd ras waren, de titel van Franse burgers. Een decreet van 1885 scheidt de FAO (Afrique Occidentale Française: Frans West-Afrika) en geeft het Dakar als hoofdstad. Maar, in plaats van de wet van Christus voor te leggen, begunstigt de republikeinse mentaliteit

op religieus vlak de islam door zijn levensscholen, door de officiële bekrachtiging van de islamitische rechtspraak en het aanstellen van mohammedaanse chefs boven de animisten.

Al heel snel worden de missionarissen geconfronteerd met dit verbond van de bestuursmacht met de islamisering. Overigens blijkt de christelijke moraal moeilijk, want zij verwerpt de polygamie die daarentegen door de islam geaccepteerd wordt. De geïslamiseerde Afrikaan heeft de indruk binnen te treden in een Afrikaanse, antieke, roemrijke en werkzame geestelijke familie. De mohammedaanse zakenman, de Dioula, is er de onvermoeibare propagandist

van. Wat de mohammedaanse priester aangaat, hij is overal; hij kent de Koran een beetje, organiseert het gebed, de koraanschool waar men de soera's in het Arabisch opzegt. Hij treedt ook op als medicijnman: hij maakt gebruik van de occulte krachten om de ziekten te genezen, regen te laten komen, kwade machten te bezweren.

U begrijpt welke dosis geloof de pioniers van de evangelisatie moesten hebben in dit dubbel onvruchtbare land. De eerste overste die door pater Libermann benoemd werd, Eugène Tisserant, één van zijn twee eerste medewerkers, kwam trouwens nooit in Dakar aan, omdat hij was omgekomen in de schipbreuk van Papin in november 1846. In mei 1847 arriveerde in de missie een andere zoon van Libermann, pa-

De kathedraal van Dakar

ter Benoît Truffet, benoemd tot apostolisch vicaris van de Twee-Guinee's. Hij probeerde zich aan te passen aan het inheemse voedsel, wat hem binnen twee jaar doodde, en het scheelde weinig of zijn wantrouwen tegen de "bemoeienissen" van het burgerlijk bestuur deed ook de missie ter zielen gaan. Zijn opvolger, mgr. Bessieux, ging zich in Gabon vestigen. Maar in 1849 werd hem mgr. Aloys Kobès, bisschop gewijd na slechts drie jaar priesterschap, toegewezen om in Dakar te resideren.

Veroveringen van het kruis

Het plan van mgr. Kobès is, zoveel mogelijk punten te bezetten, zelfs met het risico van mislukkingen, om snel terrein te winnen te midden van de bevolkingen die bereid waren om het Evangelie te ontvangen, d.w.z. de animisten van de Sine. En die van Gambia of van enkele regio's van het binnenland. Aldus vestigden de missionarissen zich, op verzoek van de koning van Sine, op

de kleine berghelling in Joalen in Ngazobil ("de stenen putten"). De paters nodigden de christelijke families uit om

Monseigneur Lefebvre met zijn medebroeders

zich te verzamelen rond de missie, haar plantages en haar scholen, om een echt christelijk dorp te vormen. Van 1859 tot 1861 worden Fatick en Kaolack daarbij betrokken.

In 1874 wordt er een missie gesticht op het eiland van Fadiout, dicht bij de monding van de Sine. Het eiland wordt een christelijk bastion van 2000 katholieken, ondanks enkele opstandige heidenen. Het kruis wordt geplant in Thiès en ook in Popenguine, missie die helaas in 1914 opgegeven moet worden vanwege de mobilisatie van de paters en die geïslamiseerd gaat worden door een hardnekkige propaganda. In juli 1921, na de tragische dood op zee van mgr. Jalabert, wordt mgr. Louis Le Husec apostolisch vicaris van "Senegambia", geheel dat Senegal en Gambia samenvoegt. Hij sticht de missie van Kaolack en verschillende andere missies in Gambia en in Casamanca.

Na de verkiezing van mgr. Le Husec tot algemeen overste wordt mgr. Auguste Grimault in 1927 tot apostolische vicaris benoemd, en bovendien tot apostolisch administrator van Senegal (Saint-Louis). Op 31 maart 1929 neemt hij de toekomstige kathedraal in gebruik, "De Afrikaanse gedachtenis" genoemd, naar het idee van de gouverneur generaal Merleau-Ponty ontworpen als een gedenkteken voor de Afrikaanse soldaten die voor Frankrijk gesneuveld zijn. Pater Daniël Brottier, gedelegeerd vicaris van mgr. Jalabert, heeft zich vanaf 1911 in Parijs ingespannen om de nodige fondsen bijeen te brengen voor de bouw. Het gebouw wordt in maart

1936 gewijd door kardinaal Verdier, leeg van de paus.

Het werk van de Kerk op het gebied van het onderwijs is onontbeerlijk om het geloof van de katholieke kinderen te beschermen. Dit leven is in gevaar op de lakenschool door de enorme hoeveelheid van mohammedaanse kinderen, te beschermen, wordt niet verwaarloosd. In Dakar bestaat, naast de vrouwelijke instellingen, de basisschool voor jongens die, na de verjaging van de Broeders van Ploërmel de parochiële lagere school wordt. Daarna komt er een middelbare school, ook genoemd "Libermann collegeseminarie", dat vanaf 1924 de leerlingen van het kleinseminarie opvangt. Leopold Sedar Senghor is er leerling van 1922 tot 1926.

Aan de vooravond van de oorlog verandert Pius XI de naam van het vicariaat "van Senegambia" in die "van Dakar", en die van de prefectuur "van Senegal" in prefectuur "van Saint-Louis van Senegal". Gambia wordt apostolische prefectuur, evenals Casamanca, on-

Inzegening van de drukkerij in Dakar

der de naam van apostolisch prefectuur van Ziguinchor, aan het hoofd waarvan in 1939 de halfbloed pater van de H. Geest Jozef Faye wordt geplaatst. In 1946 trekt hij zich terug om cisterciënzer te worden in Aiguebelle. Op 13 juni 1947 volgt hem op Prosper Dodds, afkomstig uit Saint-Louis, achterneef van generaal Dodds, veroveraar van Dahomey.

Mgr. Grimault, die Casamanca heeft uitgebreid, sticht in Senegal de missie van Diohine in, wijdt in 1945 de prachtige kerk van Thiès en sticht in Dakar de tweede parochie, die van de kathedraal, door de splitsing van die van het Heilig Hart. Bij gebrek aan personeel heeft hij Foundiougne moeten sluiten en ervan

moeten afzien Fatik te stichten. Veront- rust door het gebrek aan fondsen ver- biedt hij iedere nieuwe activiteit die zijn budget kan belasten. Ernstig ziek gewor- den in 1940-1941, wordt hij bovendien in 1945 "door generaal de Gaulle in het oog gehouden". Hij moet zijn ontslag aanbieden aan de apostolisch visitator en zich in oktober 1946 terugtrekken. Veel zaken waren dus nog niet afgehan- deld, en de medebroeders, de bevol- king en de autoriteiten verwachtten met een ongerust ongeduld hun nieuwe bis- chop.

Ontvangst –

Visitatie van het bisdom – Actieplan

Pater Salomon, waarnemend gede- legeerd vicaris, had een eenvoudige ont-

vangstceremonie georganiseerd. Maar de hoge commissaris Barthes, nieuwe gouverneur generaal van de FAO, wilde plechtig de hartelijke verhouding met de nieuwe prelaat betuigen. Deze laat- ste was vast besloten het beste voordeel voor de Kerk te trekken uit deze gunsti- ge voorbereidingen van het gouverne- ment.

Overigens had pater Libermann aan zijn missionarissen aanbevolen: "Wees 'goed' met de autoriteiten; het is de wil van God en het welzijn van de mensen die het verlangen." De burgerlijke lei- ders van Dakar konden wel de vertegen- woordigers zijn van een regiem dat zeer zwak van ideeën en zeer liberaal was, zij konden zelfs vrijmetselaars zijn, mgr. Lefebvre wilde en kon, door persoon-

lijke en hartelijke betrekkingen, van hen verkrijgen wat koude bestuurlijke relaties niet bereikt hadden. "De liefde is niet kwaaddenkend, zegt St. Paulus, (...) zij gelooft alles, zij hoopt alles" (1 Cor. 13, 5-7).

Het is deze liefde die de jonge bis- chop op 16 november 1947 tot uit- drukking bracht in de kathedraal, waarvoor de rode garde een erehaag ge- vormd had bij zijn aankomst, en waar de politie te paard de hoge commissaris had begeleid. Toen hij in de kerk het woord nam, richtte mgr. Lefebvre zich het eerst tot deze laatste, wiens aanwe- zigheid hem "buitengewoon belangrijk" scheen, en daarna tot alle gelovigen die hij aanspoorde om "hun aandeel te ne- men van de grote gemeenschappelijke taak die geheel bestaat uit naastenlief- de, naastenliefde uit liefde, het zichzelf geven". "Ik geef me aan u, zei hij, geeft u zich aan mij, kom naar mij toe."

De stem was duidelijk, egaal, met een overtuigende kracht en een kalm gezag die indruk maken en veroveren. Zij bevestigde bij de Franse functiona- rissen onmiddellijk de reputatie van "de uitzonderlijke man" en van "vooraan- staand" persoon, die de jonge prelaat reeds bij hen genoot. De geestelijkheid, van haar kant, zag voor het eerst sinds jaren lang de Kerk van Senegal geleid door een herder die niet één van haar missionarissen was geweest.

Maar de bisschop overwon deze handicap door een visitatie te onder- nemen van zijn gehele ambtsgebied – waarbij zich op 9 januari 1948 de visita- tie van de apostolische administratie van de prefectuur van Saint-Louis zou voegen – die hem in staat stelde zijn 42 priesters, onder wie 37 paters van de H. Geest, persoonlijk te kennen.

Mgr. Lefebvre heeft later uitdruk- king gegeven aan zijn gevoelens bij het op zich nemen van zijn taak: "Men re- aliseert zich, zei hij, dat men is veroor- deeld om leiding te geven, om chef te zijn, voor al die zielen waarvoor men de verantwoording draagt. Het is zwaar, want het zal zo zijn tot aan het einde van zijn dagen, men draagt een ring die daar is om u eraan te herinneren... Er is geen enkele mogelijkheid van terug- keer."

Hij besluit dus vooruit te gaan: 'Altijd naar het betere', door zijn energie te mobiliseren en door zijn gaven van organisatorische activiteit te ontplooien.

Hij onderscheidde bij de eerste oogopslag de behoeften en stelde voor zichzelf een actieplan op, niet lukraak voor de noodgevallen, maar in het belang van de toekomst van de Kerk en van het land op de lange termijn: een middelbaar college stichten voor jongens en een leraren opleiding (voor onderwijzers van de lagere scholen). De priesteropleiding reorganiseren, nieuwe stadsparochies vormen en de Katholieke Actie coördineren. De missie doen opleven in ongelovig gebied. Voor ieder van deze doelen koos hij de geschikte man, die vertrouwen bij hem wekte, en hij werd er niet in teleurgesteld.

Maar omdat zijn congregatie hem niet het nodige aantal missionarissen leverde, besloot hij elders priesters, broeders en zusters te vinden.

In februari 1948 ging hij terug naar Frankrijk en slaagde er binnen enkele weken in een netwerk van weldoeners te vormen, om zich zeker te stellen van een financiële steun. Deze werd versterkt door de bisschoppelijke missiewerken, waarvan de Parijse directeur, mgr. Henri Chappoulie, zijn vriend werd. Bovendien wilde hij zich van de toekomstige medewerking van verschillende religieuze congregaties verzekeren. Vandaar reisde hij door naar Rome om er zijn 'ad limina apostolorum' bezoek af te leggen, d.w.z. bij de Opvolger van Petrus.

Op 9 maart werd hij gedurende een kwartier in audiëntie ontvangen door Pius XII. De paus ondervroeg hem over de opleiding die hij ontvangen had in Rome en riep vriendelijk uit: "O! die beste pater Le Floch." Daarna vertrouwde hij hem zijn verontrusting toe over de vervolgingen die ontketend werden door de communisten. Marcel Lefebvre grifte deze bezorgdheid van de Heilige Vader in zijn ziel.

Zijn lievelingswerken

De lievelingswerken van mgr. Lefebvre waren zonder twijfel zijn college, zijn seminarie en zijn inheemse congregatie.

Het college H. Maria van Hann

Vanaf de komst van de nieuwe bisschop kwamen de christelijke ouders hem vragen om de stichting van een middelbare school voor jongens. Er waren immers wel vier instellingen voor meisjes onder de leiding van de zusters van St. Jozef van Cluny en van de Onbevleete Ontvangenis van Castres, maar voor de jongens was er niets meer sinds het "seminarie college" enkel en alleen het kleinseminarie geworden was.

Overtuigd dat in Senegal en in de FAO de vorming van een onontbeerlijke katholieke elite geheel afhing van het bestaan van een college voor jongens, richtte mgr. Lefebvre zich tot mgr. Le Hunsec, die hem bekende hem geen enkele gekwalificeerde persoon te kunnen geven. Dat was de klik die de apostolische vicaris deed besluiten zich tot andere congregaties te wenden. Hij deed een beroep op de broeders maristen, van wie de provinciaal van Frankrijk, pater Thomas, in Saint-Brieuc resideerde. Deze accepteerde kloekmoedig pater Chièze te zenden, die met de hulp van twee andere paters en een scholastiek, de eerste klassen installeerde in de tijdelijke lokalen in de rue Malenkant, die de broeders van het H. Hart hem afstonden. Deze maakten mee dat er door de bisschop inderdaad een geheel nieuwe St. Michaël school werd opgericht.

Maar mgr. Lefebvre had al, op zes kilometer van Dakar, in de duinen van Hann, de plek voor het toekomstige Sint Maria college gevonden: een terrein van vijf hectaren. Hijzelf ontwierp de plannen ervoor om er 700 leerlingen in te kunnen ontvangen, van wie 240 internen. Hij zegende het in op 14 januari

1950 in tegenwoordigheid van de hoge commissaris Paul Béchard. Die opende dan het college en illustreerde de uitstekende betrekkingen illustreerde die door de bisschop met het bestuur onderhouden werden.

Toegankelijk voor zwarten zowel als voor blanken was het college de moeite waard, evenals die colleges welke tegelijkertijd mgr. Graffin in Mvolyé en mgr. Bonneau in Douala bouwden. De mohammedanen hadden er toegang toe tot in de verhouding van één op vijf, zoals dat de norm was in alle scholen van het vicariaat. Omdat zij in de minderheid waren, accepteerden de jonge mohammedanen er de catechismus te leren. Soms was een van hen de eerste in dit vak en hij hield op de dag van de eerste communie omdat hij niet het Brood der engelen kon ontvangen zoals zijn kameraden.

Het succes beantwoordde aan de verwachting: in 1960 bezochten 500 leerlingen het college. Tevergeefs weigerde het gouvernement de subsidies en verbood het openen van nieuwe klassen. Mgr. Lefebvre – die dadelijk een schooldirecteur benoemde – kon in grote mate een pluriform katholiek onderwijs, op lager, middelbaar en beroeps niveau ontwikkelen, waarvan de successen groter waren dan van de leekenscholen: 50% van de leerlingen werden in 1959 toegelaten tot de 6de klas, en 90% tot het eindexamen. Het basisonderwijs ging, van 1947 tot 1962, van 2000 leerlingen verdeeld over 9 scholen tot 12000 leerlingen, studierend in 51 scholen. Het middelbaar onderwijs telde in 1947 slechts 150 leerlingen, behorend tot 4 vestigingen; in 1962 vonden 1600 leerlingen verdeeld over 11 vestigingen. En één leerling op de 5,6 studeerde in een katholieke school. Men zal zeggen, 62 scholen, dat is weinig naar verhouding van de 325 van Yaoundé of met de 890 van Onitsha in Nigerië, Ongetwijfeld, maar deze zestig woestijnbloemen waren een veel groter wonder.

Zijn oogappel: het seminarie

Op deze solide schoolbasis kon mgr. Lefebvre zijn seminaries stevig funderen. De H. Pius X had de bisschoppen aangespoord om "het beste en het voor-

naamste van hun ijver op hun seminaries te richten" en er "de geneugten van hun hart" van te maken. Zó deed hij. Sinds de sluiting in 1930 van "het kleinseminarie Libermann", waren de jonge roepingen naar de apostolische school van Allex in Frankrijk gestuurd, daarna naar het kleinseminarie van Oussouye in Casamanca, vanwaar mgr. Grimault hen liet terugkomen naar Ngazobil.

Maar omdat mgr. Lefebvre vond dat de inrichting onvoldoende was, besloot hij in 1948 zijn elf kleinseminaristen weg te sturen om zich bij de vierentwintig van Casamanca te voegen in Oussouye onder de uitstekende leiding van pater Michel. In hun plaats kreeg Ngazobil, volgens de grote wens van de bisschop, een voorbereidende school voor het onderwijzersdiploma, tegelijk kweekschool en voorseminarie, die in 1950 41 leerlingen telde.

Het voorseminarie in Ngazobil, Senegal

Vervolgens kwamen in 1952 de "jongens uit Dakar" uit Oussouye terug in het vicariaat. De lagere klassen van de middelbare school werden geïnstalleerd in Ngazobil waar geheel nieuwe gebouwen opgericht werden, terwijl de hogere klassen in het college van Hann gingen studeren. In de nabijheid daarvan, werd dankzij een prelaat uit Fribourg, mgr. Delatena, voor hen een internaat opgezet. Een pater marist nam daar de leiding van over. God zegende deze oplossing, want bij het begin van het schooljaar 1961 waren er 86 kleinseminaristen, verdeeld tussen Ziguinchor, Ngazobil en Hann. De toekomst van het grootseminarie was verzekerd.

Dit grootseminarie was begonnen in 1867, toen twee jonge mannen die hun middelbare studies bij de "Broeders Lammennais" bijna beëindigd hadden, be-

schouwd werden als grootseminaristen en "kennismaakten" met de filosofie. In 1864 werd in de Sint Jozef van Ngazobil de eerste volledig in zwart Afrika opgeleide priester gewijd, Guillaume Jouga; hij was de zesde Senegalese priester.

De priesterwijding van de Senegalese pater van de H. Geest: pater Dodds

Van 1869 tot 1902 zouden in dezelfde kapel 32 verschillende wijdingsceremonies plaatshebben betreffende 22 clerici. Acht van hen zouden tot het priesterschap komen. De volharding was zeldzaam: het grootseminarie dat in 1921 zeven leerlingen rijk was, telde er in 1923 niet meer dan één. Het hernam zijn activiteiten in 1930 op de gezonde hoogten van Popenguine, boven de zee uitstekend. De wijdingen begonnen weer in 1940 met de tonsuur van twee theologen, terwijl andere Senegalezen, die in Frankrijk waren gaan studeren, waren ingetreden bij de Paters van de H. Geest: de paters Faye, Ndiaye, Crétois en Dodds.

Evenwel, volgens de eerste wens door mgr. Kobès uitgedrukt: "Een grootseminarie zou zich onder de ogen van de bisschop moeten bevinden, gescheiden van elk ander opleidingswerk", wilde mgr. Lefebvre zijn seminarie dichter bij de hoofdstad brengen om er "zijn oogappel" van te maken.

Hij vond de ideale en duurzame haven voor dit werk in het "kasteel van Sambam", sprookjesnaam maar een heel reëel en gastvrij domein op twee kilometer van het dorp Sébikotane, op de weg van Dakar naar Thiès. Vanaf eind 1951 werd het primitieve verblijf, deze kant van de Afrikaanse kust, omgeven door filaos (een boomsoort), mango-bomen en bougainvillea's, de oase van de filosofie- en theologiestudenten van de vier jurisdictiegebieden van Dakar, Saint-Louis, Casamanca en Frans-Gui-

nee: het intervicariaal seminarie Libermann was herboren. Weldra verhief zich een nieuw gebouw met cellen en klaslokalen, daarna de kapel, in 1957 ingezegend, vervolgens andere bouwwerken.

De aanwas was ongelijk volgens de regio's van afkomst: voor het vicariaat kwam als eerste Fadiout, vervolgens Dakar en Mont-Roland, daarna Popenguine, tenslotte Palmarin en Thiès. Het aantal studenten was eerst wisselend: 9 aan het begin van het schooljaar 1946, 10 in 1947, 8 in 1949, 4 in 1950, 3 in 1954, 4 in 1956, cijfers waarbij 6 of 7 enkelingen geteld moeten worden, die uit Casamanca en uit Guinee kwamen. In 1959 verdubbelde het seminarie zijn bezetting, gaand tot 24 leerlingen in het totaal, waarvan een tiental uit Casamanca. De start was genomen en het seminarie werd werkelijk "de parel van mgr. Lefebvre".

Na de oude oversten en professoren: Arthur d'Agrain tot in 1948, daarna Charles Catlin, volgden jonge paters, onder wie twee ex-leerlingen van Mortain: François Morvan (1945-46) en Maurice Fourmond (1946-47), die pater Marcel naar Rome had gestuurd om hun theologiestudie te doen en die hij nu vroeg voor Dakar. Andere jonge professoren kwamen zich erbij voegen en elkaar opvolgen in dit werk onder pater Morvan als overste (van 1953 tot 1962). De bisschop "stelde een volledig vertrouwen in de jonge groep van 'Romeinse' professoren, van wie de gemiddelde leeftijd, in 1953, de dertig jaar niet te boven ging" en die alle lessen gaf. In theologie vroeg Monseigneur aan de professoren, een handboek als referentie te hebben en beval hun aan zoveel mogelijk de orde van de 'Summa' van de H. Thomas te volgen, "alleen ware synthese van het geloof en van de moraal", maar verder gaf hij geen strakke leiding.

De bisschop hield de discipline in het oog en hield niet van veranderingen, zonder pietluttig te zijn.

Zijn functies van apostolisch delegaat hielden hem dikwijls verwijderd van Dakar. Niettemin kwam hij altijd de 'stemmingen' voorzitten die de kandidaten voor de heilige wijdingen moesten toelaten of weigeren. Streng op het

essentiële, toonde hij zich toegankelijk over bepaalde fouten. In 1953 liet hij, uit overmaat van barmhartigheid een zeer gepolitiseerde kandidaat toe, en had er spijt van:

- "O!" zei hij tegen pater Bourdelet, oud-professor, "ik had hem niet moeten toelaten".

- "Monseigneur," antwoordde de pater, "zeg uw 'mea culpa', want in dit geval was ik het niet met u eens bij het onderzoek en u hebt hem toegelaten, terwijl u heel goed wist dat ik me er tegen ging verzetten".

- "O!" hernam de bisschop, "het is waar, ik had het niet moeten doen, ik heb ongelijk gehad".

Als hij zich vergist had, had hij de nederigheid het te erkennen. Anderzijds verhinderde de verering die de paters hadden voor mgr. Lefebvre hen niet met een familiale vrijheid over hem te spreken.

Een andere keer, in 1954, liet hij een seminarist toe tot het priesterschap, die niet het vereiste intellectueel niveau had, zich beroepend op het voorbeeld van de heilige Pastoor van Ars. Hij deed het voorstel:

- "Maar als ik hem wijd en hem enkele jaren als kapelaan toevertrouw aan pater Perraud, die professor in Chévilley is geweest?"

- "O!" antwoordde Bourdelet, "als u hem aan pater Perraud toevertrouwt, dan zal het gaan".

En dit werd een succes. Zonder de opdracht te kennen die de pastoor ten opzichte van hem had, erkende de jonge priester:

- "O! ik heb geluk gehad; het is buitengewoon een pastoor te hebben als pater Perraud; hij legt me alles goed uit."

De zorgen van de paters en het geduld van de bisschop droegen hun vruchten. Monseigneur begon met die van zijn voorganger te oogsten door op 18 april 1949 de abbé's Hyacinthe Thiandoum (zijn toekomstige opvolger) en François-Xavier Dione (toekomstige bisschop van Thiès in 1969) te wijden, die de eenentwintigste en de tweëntwintigste zwarte priester in het vicariaat waren; er zouden er negentwintig andere volgen, gewijd door mgr. Lefebvre

of door zijn hulpbisschop, zonder de priesters te rekenen die in Casamance en Guinee gewijd werden.

Bij de komst van mgr. Lefebvre bezat het vicariaat drie inheemse priesters, onder wie één pater van de H. Geest; toen hij vertrok waren het er tien; en dankzij het "grootseminarie Libermann" kwam het aantal inheemse priesters van Casamance van drie in 1955 op zeven in 1960.

De opleving van de missie

Het christendom uitbreiden, "de heerschappij van Christus planten in

Mgr. Lefebvre met enkele Senegalese zusters en postulanten in Gnazobil

animistische aarde" was de "passie" van mgr. Lefebvre, "de angst die hem kwelde", zoals hijzelf het zei. Er waren zeker mooie bastions van katholicisme in Senegal, zoals het eiland van Fadiout waarvan de bisschop de geestelijke ijver en de christelijke orde bewonderde, vruchten van de goddelijke genade zelfs op tijdelijk gebied.

Het was aan Fadiout dat hij zou denken, in 1979, in de preek bij zijn priesterjubileum: "Daar heb ik gezien, ja, heb ik gezien wat de genade van de heilige mis vermocht."

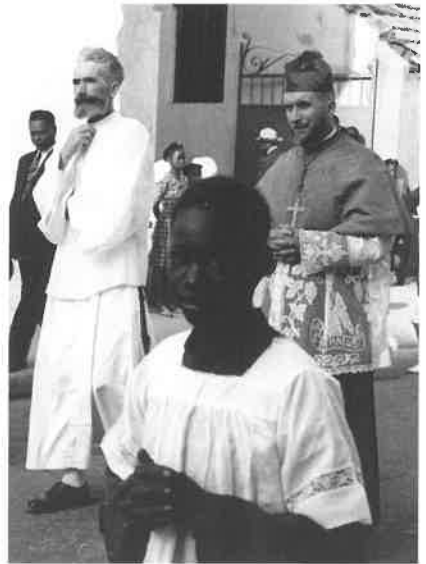
Maar dergelijke bastions waren hem niet voldoende. "Het moet tot zijn verdienste gezegd worden: hij is het die de missie van Senegal heeft doen opleven, die als halfdood beschouwd werd in de congregatie", heeft ons een oudgediende gezegd.

Een jonge pater, nauwelijks een maand geleden aangekomen en een ogenblik alleen gebleven in een missie waar sinds een jaar geen enkele bekering was, en waar hij geen enkel elan tot bekering voelde, schreef er met Kerstmis 1948 over aan de bisschop:

"Monseigneur, dit is de indruk die uw missie op mij maakt: men zou zeggen een leger in verwarring."

Deze waardering mishaagde de apostolisch vicaris niet, hij wist dat het wel een beetje de realiteit was. Zoals dezelfde pater later zou zeggen: "Onder mgr. Grimault was het de verstarring". Had de bisschop niet een keer bij marschalc Pétain gegeten, zonder hem een enkele geldelijke steun te vragen? Had hij niet als favoriet gezegd: "Als God het wilde, zou Hij met zijn pink de wereld veranderen", alsof de genade van God het kon stellen zonder de menselijke handeling?

Zo was niet de gedachte van mgr. Lefebvre die het appél hoorde van de heidenen, die de missionaris vroegen hun de catechismus te leren en scholen voor hen te openen. Hij moest erop antwoorden door zich bij hen te gaan vestigen, er kapellen en klaslokalen te bouwen. Hun stem scheen hem des te

Mgr. Lefebvre op bezoek in Senegal

angstwekkender, zoniet angstig van hun kant, omdat zij werden omsloten door de mohammedanen. Hij moest "het eerste aankomen, anders zou de plaats van de Kerk verloren zijn en zouden die dorpen, vandaag open en gastvrij, zich morgen sluiten (en voor hoeveel jaren of eeuwen?) voor het licht en voor het leven".

In Fatick waren twee pogingen om een missie te stichten mislukt. De ko-

ning van Sine, Makékor Diouf, was er trouwens tegen: "Ik wil zelfs niet", had hij tegen de missionarissen gezegd, dat u de brug over komt; en van de kant van de rivier waar u bent, zult u niets bouwen waar een pijl niet dwars doorheen kan gaan!"

De kerk van Fatick

Alleen strohutten werden toegestaan. Daarom werd de statie in Diohine gevestigd, op vijftwintig kilometer afstand.

Op een mooie dag in 1949 besluit de jonge pater Gravrand, met de toestemming van zijn overste, "de brug over te steken". Welnu, terwijl hij denkt: "Ik steek de Rubicon over zoals Caesar", bevindt hij zich tegenover de koning van Sine die van de tegenovergestelde kant kwam.

"Excellentie, ik zocht u", zei de pater kinderlijk tegen de vorst, hem uitlegend dat hij naar drie dorpen ging om "rekrutering voor de kerk van de christenen te beginnen".

Op het moment zelf draaide de koning om. Hij antwoordde: "Heel goed!" en gaf orders aan de Afrikaanse metgezel van de pater: "Ga de Bour (de koning) van Pourantok bezoeken uit mijn naam en zeg hem: de Bour zegt u: verzamel de dorpsoudsten op het dorpsplein en geeft u uw kinderen aan de pater." Aldus werd gedaan.

Le Bour Sine (de koning van Sine) zou later uitleggen: "De eerste dag dat ik

hem heb gezien (de missionaris), heeft hij tegen me gesproken als een zoon tegen zijn vader; toen heb ik me als een vader voor hem gevoeld, en het maakt niet uit wat hij me ging vragen, ik ging het hem geven."

Het effect van deze gunst uitbuitend, had pater Gravrand de vreugde zijn eerste honderd catechumenen in te schrijven, en mgr. Lefebvre nam weldra het besluit eindelijk de statie van Fatick te stichten.

Zo is het dat hij met of zonder wonderen, maar door de komst van talrijke nieuwe missionarissen, het aantal onafhankelijke staties kon laten toenemen van tien tot vijftwintig.

Monseigneur had een bijna profetische kijk op de plaatsen waar hij ging investeren in personeel en in gebouwen, herinnert zich pater Gervais. "Vaak verwonderd over zijn stoutmoedige plannen en beslissingen, zagen wij er al gauw de juistheid van in, zowel van de stad Dakar als van de oerwoud staties. Hij drong zijn inzichten niet op, maar wanneer hij had gezegd: "Als ik u was, zou ik dit doen", wist men dat zijn plan het beste was en dat hij het in werking zou zetten."

Voor Fatick nam Monseigneur op de tweede dag van zijn bezoek aan Diohine pater Gravrand met zich mee:

"We gaan naar Fatick, ik ga u de plaats aanwijzen waar de missie gebouwd moet worden." "Toen", zei de pater, "heb ik gezien hoe hij een missie stichtte; meter voor meter, met zijn voeten, met zijn benen, mat hij het terrein. Hij wist hoeveel meter bij hoeveel meter hij nodig had voor de pastorie, welke plaats voor de kerk, op welke afstand de school, verderop de zusters en nog andere dingen; en ik, ik keek naar hem... Men voelde dat hij over deze stichting had nagedacht en dat zij gemaakt moest worden zoals zij in zijn hoofd zat".

Op een dag zei de bisschop tegen de pastoor van Bambey:

- "Kijk, ik heb deze gift ontvangen uit Zwitserland om er een polikliniek van te bouwen in Ngaskop".

- "In Ngaskop! Die groep heidense dorpen op twintig kilometer aan het eind van een onmogelijk pad? En al de stenen die ik er heen zal moeten brengen, enz."

Pater Bourdelet kon nog zo goed alle argumenten naar voren brengen, de onbuigzame prelaat antwoordde steeds:

"Ja, maar hij moet in Ngaskop gebouwd worden."

Uiteindelijk, tot tranen gebracht, riep de pater uit:

- "O! koppige oude man!"

"En", legt hij uit, "dat kon ik zeggen tegen mgr. Lefebvre"!

Afscheid van Senegal

De bisschop had juist gezien: de Fagola of "vrienden van de christenen" schreven zich in op de lijst van sympathisanten die besloten hadden, weerstand te bieden aan de islam en zich, tenminste vóór de dood, te laten dopen. En deze dorpen van 3000 of 4000 animisten waren voortaan verbonden met de Kerk. Er waren al snel doopsels en talrijke catechumenen, en men liet zijn kleine kinderen dopen.

Zo had mgr. Lefebvre, met de evangelisatie voor ogen, deze dorpen eerst willen behoeden voor de islamisering, en hij was volkomen geslaagd.

Naar Engels voorbeeld in Hyde Park gingen sprekers van het Gilde van de Klare Waarheid in het openbaar in debat over omstreden geloofspunten.

In de decennia vóór het concilie werd door de katholieke Kerk met diverse middelen geprobeerd om missionair bezig te zijn. Vanuit de theologie bood zij uitzicht op de voltooiing van de verlossing. Ze gaf aan iedereen en overall uitleg over haar leer; vreesde nergens katholiek op te treden en vragen en aanvallen van niet-katholieke zijde te beantwoorden. Geloofsverkondiging en geloofsverdediging stond hoog in haar vaandel omdat ze zich bewust was van haar zending door Jezus Christus: de Weg, de Waarheid en het Leven. Middels diverse initiatieven, broederschappen, devoties, het leven van de geestelijken en de missies, werd gepoogd de katholieken met deze theologie vertrouwd te maken, ze van de waarheid en de waarde ervan te overtuigen en ze te helpen om de idealen van het geloof in het werk te stellen. Daarnaast behartigde de Kerk niet alleen de spirituele, maar door middel van de katholieke sociale organisaties ook de wereldlijke belangen van de katholieken. In deze organisaties konden katholieken sociale contacten aangaan, konden ze deelnemen aan activiteiten voor scholing en vrije tijd en konden ze als leek verantwoordelijkheid overnemen in de maatschappij en in de Kerk. Zo werd via de Kerk, zowel in religieuze als sociale zin, een gevoel van zelfbewustzijn gegeven.

Universeel heil

Missie komt van het Latijnse woord 'missio' dat zending betekent. Het Oude Testament spreekt over de uitverkiezing van een volk. Abraham vertrekt van zijn familie, zijn land om de roepstem van God te volgen. God belooft hem dat zijn nakomelingschap talrijker zal zijn dan het zand aan de zee en dat Hij deze nakomelingschap altijd zou beschermen. Het volk Israël wordt door God boven alle andere volkeren bemind. Temidden van dit volk wil God zijn woontent opstellen en aan dit volk wil Hij zijn bijzondere liefde betonen. Vele plaatsen van het Oude Testament spreken over deze voorkeurliefde van God. Maar de liefde van God is te groot en kan zich niet beperken tot de zorg voor zijn volk. Paulus, eerder jood, verplicht zijn leerling Timotheus om voor allen te bidden omdat allen gered moeten worden: "Alereerst vraag ik dat er voor alle mensen gebeden wordt, dat er smeekbeden, voorbeden en dankgebeden voor hen worden uitgesproken. Bid voor alle koningen en gezagsdragers, opdat we rustig en ongestoord kunnen leven, in alle

vroomheid en waardigheid. Dat is goed en welgevallig in de ogen van God, onze redder, die wil dat alle mensen worden gered en de waarheid leren kennen. Want er is maar één God, en maar één bemiddelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus, die zichzelf gegeven heeft als losgeld voor allen, als het getuigenis voor de vastgestelde tijd. Om dit te verkondigen ben ik als apostel aangesteld." (1 Tim. 2,1-6) Wil men het missiewerk vanuit goddelijk standpunt belichten, dan kan men vooral steunen op de universele heilswil van God, die op vele plaatsen wordt uitgedrukt. God wil dat alle mensen worden gered!

Missie in het Nieuwe Testament

Het Nieuwe Testament spreekt over de menswording van God, de stichting van de Kerk en van het universele missiebevel van Christus. In de laatste regels van zijn evangelie verhaalt Matteüs over de zending van de leerlingen door Jezus. Hij zegt daar: "Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde. Gaat dus en maakt alle volken tot mijn leerlingen en doopt hen in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest en leert hen te onderhouden alles wat Ik u heb bevolen. Ik ben met u alle dagen tot aan de voleinding van de wereld." (Mt. 28, 18-20). De handelingen der apostelen vertellen ons het antwoord van de jonge Kerk op het missiebevel, de praktische uitvoering ervan en de eerste gebeurtenissen uit de missiegeschiedenis. Paulus belicht in woord en daad welhaast alle essentiële factoren van het missiewerk. Als missionaris is hij vóór alles de grote kerkbouwer. Hij preekt, schaart gelovigen om zich heen, richt plaatsen in voor het gebed, stelt priesters en bisschoppen aan, onderwijst volk en clerus, houdt per brief contact met de door hem gestichte gemeenten en zendt geregeld borden naar die groepen die hijzelf tijdens zijn gevangenschap niet meer kan opzoeken. Daarbij hecht hij grote waarde aan de orthodoxie van het geloof. Zelf onderwerpt hij zijn geloof en zijn verkondiging aan het oordeel van Petrus. Zijn persoonlijk voorbeeld, deugdbeoefening en vooral het gebed en offer zijn de instrumenten voor de uitbreiding van zijn geloof. Uit de Apocalyps blijkt dat toentertijd de kerken van Klein Azië reeds een hechte organisatie vormden, die door Ignatius en anderen nog ge-

consolideerd werd. Clemens van Rome, de tweede opvolger van Petrus, verhaalt hoe de apostelen bisschoppen aanstelden en daarmee nieuwe kerken stichtten. Ireneus spreekt over de stichting van kerken door apostelen die uit andere landen en streken kwamen, die echter spoedig inheemse herders aanstelden. Volgens Thomas van Aquino is de missie het instrument waarmee de Kerk geplant moet worden. De encyclieken van de pausen Pius XI en vooral van Pius XII spreken over de missie als middel om het geloof uit te breiden en de Kerk in andere landen te vestigen.

In het algemeen is missie dus de benaming voor de verkondiging van het christelijk geloof aan de heidenen. Missielanden zijn dan de niet-christelijke landen; in kerkrechtelijke betekenis: de gebieden waar nog geen kerkelijke hiërarchie is vastgelegd, waar dus nog geen bisdommen zijn opgericht, geen parochiegrenzen zijn vastgesteld, waar men nog niet weet van kapelaan, pastoor, deken, streken dus waar eerst nog katholieke structuren moeten worden opgebouwd.

De katholieke gemeenschap in onze beide landen heeft nooit opgehouden missionarissen op te leiden en ze in verre landen te sturen. Kardinaal Suhard, aartsbisschop van Parijs vanaf 1940, klaagt in zijn vastenbrief van 1947, dat bij al de inspanningen voor de missie bij de heidenen de missie 'ter plekke' is vergeten. Maar Nederland kende reeds langer de inspanning voor de niet-katholieken in het land.

Klare Waarheid

Het begin van deze initiatieven ligt bij de in 1904 opgerichte Apologetische Vereniging 'Petrus Canisius'. In de doelstelling van deze vereniging stond geschreven dat ze de katholieke Kerk in haar wezen en streven meer bekend wilde maken en tegen aanvallen wilde verdedigen. Om de Kerk te kunnen 'verdedigen' onderhield de vereniging een Informatie en Inlichtingenbureau, dat de niet-katholieke kranten nakeek op antikatholieke opmerkingen. Indien dat nodig werd geacht, werd vanuit de vereniging door middel van ingezonden brieven gereageerd en het verkeerde beeld van de Kerk gecorrigeerd. Vanaf

ongeveer 1915 werd de vereniging meer informatieverstrekkend en wilde ze de katholieke waarheid zelfbewust uitdragen naar niet- en anders-gelovigen. De vereniging ging zich richten op de voorlichting over het katholieke geloof. Men wilde de ongelovige tegemoet treden met de schatten van de Kerk en in een vruchtbaar contact tot zijn bekering komen. Tenslotte werden vanuit de Apologetische Vereniging vanaf 1920 verschillende organisaties opgericht die de hereniging van de kerken met de katholieke Kerk moesten dienen.

Helmond: kraam met boeken en brochures tijdens een Voor-God-dag. September 1938

Na de Eerste Wereldoorlog nam het aantal apologetische initiatieven drastisch toe. De energieke pater jezuïet Van Ginneken stichtte meteen meerdere genootschappen die de verbreiding van het geloof in Nederland moesten dienen. De dominicanen begonnen vanaf 1919 met preekstoelconferenties en stichtten in 1922 de Zusters van het Catharina-apostolaat. In 1921 werd het Geert Groote Genootschap opgericht. Dit genootschap wilde door kleine brochures uit te geven het geloofsleven en de geloofskennis van de katholieken verdiepen, zodat ze het geloof beter konden uitdragen in hun dagelijks leven. Ook het Gilde van de Klare Waarheid wilde het geloof verdedigen en uitdragen. Deze organisatie werd opgericht als een reactie op de verkoop van antigodsdienstige brochures op de Amsterdamse Nieuwmarkt, waarin vooral katholieken het moesten ontgelden. In 1923 gingen de eerste propagandisten van deze vereniging de straat op om daar het katholieke geloof te verdedigen, uit te leggen en om mensen tot de Kerk te brengen. Binnenkerkelijk was er echter veel weerstand tegen deze manier van verkondiging en na een bisschoppelijk verbod in 1929 verliep de aandacht voor de straatpredikers. De 'Vrouwen van Bethanië',

een religieuze congregatie, werd speciaal opgericht voor het werk onder niet-katholieken. Met een contemplatieve kern en daarnaast leken-katechisten in actieve dienst, mochten zij buiten het moederhuis haar religieuze kled afleggen om zo beter tot de mensen te kunnen gaan. Zij zochten contact met niet-katholieken, door ze te bezoeken, te ontvangen in haar sfeervolle werkruimte, door het organiseren van lezingen en excursies om hun zo een juist begrip van het katholicisme bij te brengen. Ook gaven ze les en werden in hun huizen de doopplechtigheden gevierd. Zij hadden een retraitehuis voor niet-katholieken, 'Zonnehuis' te Bilthoven, waar door seculieren en regulieren retraites werden geleid.

Open Deur

In toenemende mate werden dus ook leken ingezet om de verkondigende taak effectief uit te voeren en in hun eigen omgeving te missioneren. Op initiatief van de encycliek 'Ubi Arcano' (1922) kreeg dit de vorm van de Katholieke Actie, die vanaf 1936 ook in Nederland opgezet werd. Binnen het kader van de KA kregen zorgvuldig uitgezochte leken in kleine groepjes onder leiding van een priester dogmatische vorming, die voortbouwde op de catechismus. Met deze grotere geloofskennis kregen ze de instrumenten in handen om zelf de christelijke boodschap uit te dragen. Verder moesten de activisten de religieuze betrokkenheid van alle gedoopten verlevendigen en hun levenswijze in overeenstemming brengen met de leer van de kerk, de terugkeer van 'afvalligen' stimuleren, de ongelovigen een juist beeld van de Kerk geven en maatschappelijke gevaren signaleren en afweren. Op een soortgelijke manier werkte het bedrijfsapostolaat, dat in 1943 in Roermond werd opgericht en na de oorlog verspreiding vond over heel Nederland. Het bedrijfsapostolaat moest als een vooruitgeschoven post van de Kerk de kerstening van de werkereld en van de arbeider op zich nemen.

In 1936 werd de actie Voor God opgericht. Hierin kwam de elite van de katholieke Kerk bijeen om een 'radicale te-

genaaval op de godlozenbeweging' te organiseren. De actie wilde de eer aan God zowel publiek als privaat bevorderen en de bedreiging van het geloof door communisme en nieuwheidendom (d.i. nationaalsocialisme), vrijdenkerij en de nieuwe seksuele moraal, zoals gepropageerd door de neomalthusiaanse Bond, afwenden. Al in 1938 kwam er een meer positieve formulering van de doelstelling, toen verklaard werd dat het de bedoeling was het Godsgeloof voor alle Nederlanders tot de allesbeheersende werkelijkheid van hun dagelijks leven te maken.

Het historisch gezien laatste initiatief dat apostolaat in de klassieke betekenis wilde bedrijven was het 'Open Deur' werk. Dit begon in 1944 met een informatiebureau vanuit een winkel in de Heiligeweg in Amsterdam. Met deze laagdrempelige vorm werd een nieuwe vorm van geloofsverkondiging gezocht met geen geringer doel dan de bekering van Amsterdam. Zowel de oprichter pater Van der Steegt M.S.F. als mgr. Hui-

Lekenvorming

bers, de bisschop van Haarlem, waren van mening dat er een centraal en gemakkelijk toegankelijk pand moest komen om de zoekenden te kunnen bereiken. De 'Open Deur' richtte zich op het opwekken van bekeringen, op het terug in de kerk brengen van mensen die hun geloof de rug hadden toegekeerd, op het in overeenstemming brengen van huwelijken met de voorschriften van de Kerk en op de geloofsverdediging. De franciscanen begonnen eveneens met 'De Open Deur' in Haarlem en Delft, de karmelieten in Deventer.

In Friesland werkten de franciscanen en augustijnen, in Groningen de jezuïeten en in Drente de karmelieten onder andersdenkenden. Hun weg was vooral ook het persoonlijk contact. Zo

hadden de franciscanen van Drachten hun 'uthoven' gesticht, waar een pater geheel alleen woonde temidden van de niet-katholieke bevolking.

Una Sancta

Direct na de oorlog begonnen de Missionarissen van het H. Hart ook volgens eigen methode hun werk onder de niet-katholieken. Zij openden inlichtingen bureaus met de naam van 'Una Sancta', waarvan zeer veelvuldig gebruik gemaakt werd. Het contact was geheel vrijblijvend en niemand mocht zonder overtuiging overgaan naar het katholieke geloof; dat werd bij het eerste bezoek reeds aan iedere belangstellende duidelijk gemaakt. Bij het lesgeven maakte men dankbaar gebruik van leken-katechisten met *missio canonica* ook al bleef de leiding bij een priester. De paters van de Una Sancta gaven de catechisten zelfs een aparte godsdienstcursus om hen voor dit werk geschikt te maken. Dit onderricht door catechisten had het grote voordeel dat deze ook later gemakkelijk contact met de gedoopte konden houden, vooral wanneer ze peter of meter waren geworden. Langs deze weg was de nazorg meteen verzekerd. In Den Haag had men zelfs een stichting 'Catechisten van de Una Sancta', die in gemeenschap leefden en geloften aflegden zonder strikt religieuzen te worden. De verdere zorg voor de convertieten was een zaak van groot belang. Wel werden ook na het doopsel nog wat lessen gegeven en stuurde de Una Sancta nog een jaar lang geregeld gedrukte lessen thuis, maar van groot belang bleef het huisbezoek en het persoonlijk contact. Dit laatste was het beste mogelijk, indien de nieuwe katholieken door een catechist werden onderwezen. Met hem konden de nieuwe gelovigen hun moeilijkheden bespreken, en door hem werden zij in katholieke kringen binnengevoerd. De catechist maakt hen zo de weg wijs in het katholieke verenigingsleven.

Thomas van Aquino

De grote denker die in zijn Summa Theologica een geweldige synthese heeft gegeven, waarin alles wat over God en de mens kan worden gekend, wordt opengelegd.

De wereld, en de mensen die daar leven, zijn vol van blijde verrassingen; maar die verrassingen komen niet van iets dat deel uitmaakt van de mens of de dingen. Als wij de menselijkheid van de mens kennen, kennen wij alles van hem en is er geen plaats meer voor verrassingen. Maar een sprankje van de waarheid die hij bezit, een vluchtig contact met zijn goedheid, een erkenning van zijn adel - dit alles is onmiddellijk een vreugde, een verrassing en een rijke belofte. Wat echter zo spontaan wordt gezien of bemind is lang niet alles. Deze volmaaktheden zijn even aanlokkelijk als verre horizons of de grenzeloze vlakten; de donkere wateren van de zee. Zij beloven aan geest en hart lange tochten en rijke beloningen, schatten die ver uitgaan boven de capaciteit van welke rekenkamer ook. Want zij zijn onbegrensd; sporen ervan, die we aantreffen in de beperkte dingen van de wereld, hebben de bekoorlijkheid van het oneindige; het zijn minutieuze schilfertjes van de kostbare volmaaktheid, welke in haar volheid alleen God eigen is.

Het stempel van verstand ligt diep ingeprent in het wezen zelf van al het geschapene; want het thema van het kosmische gedicht is een thema van wet en orde, die uitstralen van de schepsels, die uit zichzelf volkomen onmachtig zijn de dingen tot een doel, laat staan tot een doel van wereldafmetingen te leiden. Of we nu letten op de harmonie in het heelal en de orde geschreven zien staan met de hoofdletters van een onveranderlijke werkwijze en haar doeltreffende ondergeschiktheid, of in de minutieuze ordening van de microscopische onderdelen van het blad van een boom, het oor van een dier of het oog van de mens, overal vinden we datzelfde duidelijke bewijs van een reusachtig, een oneindig verstand. Wij hebben een deel ontvangen van dat verstand om het gedicht te kunnen lezen, dat alleen een oneindig verstand kan hebben geschreven; ofschoon natuurlijk de volle schoonheid en betekenis daarvan blijft voorbehouden aan de geest, die het geschreven heeft.

Het Boek Job geeft een beschrijving van God. "Hij is hoger nog dan de hemelen: wat kunt ge beginnen; dieper nog dan de onderwereld: wat kunt ge begrijpen? Zijn meetsnoer is langer dan de aarde, en breder nog dan de zee!" (Job 11 : 8-9). Hierin ligt een diepe waarheid uitgedrukt, wanneer wij de diepte van God verstaan als Zijn naspeurende kennis van verborgen dingen; Zijn hoogte als de verheven kracht van Zijn almacht; Zijn lengte als de eindeloosheid van de eeuwigheid; en Zijn breedte als de voorzienende liefde, die alle dingen omvat. Want wij kunnen God natuurlijk niet bereiken door in diepten af te dalen of hoogten te beklimmen of naar de uithoeken der aarde te snellen, Hij is geen fysieke massa, die wij met de schreden van ons lichaam kunnen bereiken; Hij is overal en we moeten tot Hem naderen met de schreden van onze ziel. Op dezelfde wijze gaven wij Hem ook prijs en betrekken wij een woning ver van Hem verwijderd, ofschoon Hij in ons en rondom ons is. Het is ons hart, niet onze voeten, dat zich in Zijn armen werpt of vlucht voor Zijn oordelen.

De enkelvoudigheid van God

Wij spreken over het leven van God, Zijn godheid, Zijn macht, omdat onze taal voor de glans van het oneindige te kort

schiet. Wij leren uit de dingen, die door de goddelijke geest en kracht bijeengeplaatst zijn; en bijgevolg spreken en denken wij over God in dezelfde termen van delen, die bijeengeplaatst worden om een geheel te vormen. Want de stralende schoonheid van een rijke enkelvoudigheid verblindt onze geest: God is leven, onbeperkt, eeuwig; Hij is kracht, ongebonden en almachtig. Dit is geen goddelijk bezit; neen, God is elk en al deze grenzeloze volmaaktheden. Wat leven hééft en niet het leven is, is een schepsel, dat door het oneindige leven veroorzaakt werd.

De beelden van God zijn noodzakelijkerwijze onvolmaakt, onder andere ook wijzelf; want beelden zijn geenszins een weergave van het oorspronkelijke, oneindige model van heel de schepping. Zij zijn een weerspiegeling van God, in zover Hij kan weerspiegeld worden; en de goddelijke enkelvoudigheid kan in de geschapen wereld slechts worden voorgesteld door toenemende ingewikkeldheid, ontstaan ten gevolge van steeds weer bijgevoegde volmaaktheden. Want wij, en ook de andere schepselen, hebben een weinig leven, een weinig goedheid, een weinig waarheid; en elke dag streven wij nog naar meer.

Er bestaat geen meetsnoer voor God. God is evenmin het meetsnoer voor de schepselen in die zin, waarin wij een volmaakte plant het meetsnoer zouden kunnen noemen voor de onvolmaakte planten van dezelfde soort. Alleen in deze zin is God het meetsnoer voor dingen en mensen: naarmate een ding of een mens dichterbij tot God komt, des te meer volmaaktheid ligt er in dat ding of die mens in zijn eigen sfeer. Een mens is meer mens, als hij dichterbij tot God komt; een mens is meer goddelijk, als hij zijn menselijkheid vervolmaakt.

St. Hilarius stelt de enkelvoudigheid van God vast in woorden, die eenvoudig genoeg zijn om die goddelijke enkelvoudigheid waardig te zijn: "God, Die kracht is, is niet gemaakt van dingen die zwak zijn; evenmin is Hij, Die licht is, samengesteld uit dingen die donker zijn." Evenals in alle schepselen wordt ook in ons de volmaaktheid bereikt door een steeds grotere samengesteldheid in een steeds volmaktere ordening; de verrijkte vermogens en een vlotte nauwkeurige samenwerking geven ons een geschapen beeld van de absolute enkelvoudigheid, waarin de goddelijke rijkdom bestaat. Een geschapen organisme is de best mogelijke weergave van de goddelijke eenheid.

De schepselen gelijken werkelijk op God, ofschoon God helemaal niet is zoals de schepselen; evenmin als een mens is zoals een standbeeld, ook al lijkt het standbeeld dan op een mens. Wij moeten noodzakelijk moeizaam voortstropelen, als wij over de volmaaktheid van de godheid trachten te spreken en 'ofschoon onze lippen slechts kunnen stamelen, toch kunnen wij de verheven dingen van God bezingen.' Zelfs de minste volmaaktheid in het geringste van de schepselen vertelt ons iets van God, want de volmaaktheden van gans het heelal zijn in God, van Wie zij voortkomen. Hoewel de openbaring van de goddelijke schoonheid nadrukkelijk is en altijd blijft voortduren, is zij nooit meer dan vaag, duister en onvolledig: een openbaring die een eindige schaduw is van het wezen van de oneindigheid.

Gods goedheid

God is goed. Wanneer deze stelling de grenzeloze edelmoe-digheid van Zijn gaven in onze geest oproept, die zich uitstrekken van het begin van ons leven af tot in de eindeloosheid van de eeuwigheid, hebben we eigenlijk de kern van Zijn goedheid nog niet gezien. De gaven spreken ons van Zijn liefde, Zijn barmhartigheid, Zijn welwillende voorzienigheid; maar Zijn goedheid ontnemt ons veel meer ons hart dan dat zij ons iets brengt. De goede God is dat verrukkelijk aantrekkelijke Wezen, waaraan wij alleen kunnen weerstaan wanneer wij Hem niet zien; Hij is eindeloze aantrekkelijkheid, verrukkelijker dan een mens ooit zou kunnen wensen, boeiende beminnelijkheid, die het hart veroverd. Als het hart van de mens staat tegenover de goddelijke goedheid, slaat het uit tot zulk een vlam, dat deze een toorts wordt voor heel zijn leven. Betoverd door de uitnodiging, die zulk een goedheid noodzakelijk insluit, vindt de mens geen weg te lang, geen gevaar te groot, geen hindernis te afmattend; hier ligt kracht, moed en durf voor de zwakste der mensen; want als deze goedheid bereikt wordt is niets verloren, als zij verloren gaat is alles jammerlijk verloren.

Het karakteristieke van alle goedheid is haar begeerlijkheid; zij vraagt naar liefde, hetgeen niets anders is dan erkennen dat goedheid uiteraard het hart vult. Eigenaardig genoeg is het bij ons niet de wezenlijke goedheid waarmee we het leven, beginnen, die deze uitdagende eis van liefde stelt, maar de goedheid welke door de praktijk van de deugden in de loop van de jaren tot ons komt. Wij zijn veeleer een belofte van goedheid; door de genade van God worden wij een beeld van die goddelijke goedheid en daardoor bemind bij de mensen. In God treffen we niet die trage schreden aan van belofte naar vervulling, maar een onmiddellijke, eeuwige, onbegrensde aantrekkelijkheid, zonder dat er ook maar een ogenblik teleurstelling of uitstel mogelijk is. Dit is het einde van de jacht van het mensenhart en het begin van zijn volheid.

Als de wijsheid groeit en de verfijnde geur van heiligheid onopvallend doordringt tot in de fijnste spleten van het menselijk leven van uur tot uur, gaan er steeds meer harten naar hem uit; hij is een beter mens, een meer beminnenswaardig mens, want hij is meer mens. Hij bezit meer, hij is voller, groter; er zijn meer vermogens aan het werk gezet om het beeld van God in hem te voltooien. Op dezelfde wijze wordt de mens door elke schrede, die hij zet op de hellende weg van de ondeugd, meer afgezonderd; als er harten zijn die hem niet schuwen zal dit komen, omdat zij zijn ondeugd niet hebben ontdekt, of omdat zij een ander zo mateloos beminnen, dat er in hun harten plaats is zelfs voor iemand die vrijwel geheel liefdeloos is. Een zondig mens bezit eenvoudigweg minder; hij is leger, verschrompelder, weggekwiind tot zulke verwrongen proporties, dat alleen God of iemand die ziet met de ogen van God nog dat kleine klompje goedheid kan ontdekken, dat liefde rechtvaardigt.

Misschien is de meest duidelijke openbaring van het nauwe verband tussen goedheid en volheid, kwaad en leegheid, het beminnenswaardige en het werkelijke te vinden in de blijk-bare waardeloosheid en verlatenheid van een menselijk hart,

dat slechts gevoed wordt door dromen. Ons verstand brengt de werkelijkheid niet voort, het erkent haar slechts; en dromen zijn, de voortbrengsels van ons zelf, niet van de voortbrenger van de wereld van de bestaande dingen. Leven in een droomwereld is een poging om onze harten te laten binden door niets buiten onszelf en de armzalige schaduwen die wij kunnen voortbrengen in de geestelijke wereld van ons eigen maaksel. Als het kwaad een vernietiging is van het werkelijke en bijgevolg van het beminnesswaardige, dan is de schaduwwereld van dromen een ontwijken van het werkelijke en bijgevolg van het beminnesswaardige.

De goedheid van God houdt de raderen van het heelal aan het draaien; het is deze zelfde goedheid of een of ander wrongen beeld ervan, die de drijfkracht voor het menselijk leven verschaft. Wij zetten onze schreden op een bepaalde weg, omdat aan het einde daarvan goedheid ligt; wij blijven bezig met een taak, omdat de goedheid aan het einde daarvan alle inspanning waarachtig wel de moeite waard maakt; ons verstand dringt tot in elke uithoek van het heelal door, omdat ons hart hongert naar de goedheid, die kan ontdekt worden in het heelal en in zijn Schepper; wij luisteren naar de woorden van God en beantwoorden aan haar hoge eisen, omdat deze woorden de effen stenen vormen van een hoofdweg, die terugvoert naar de onuitsprekelijke goedheid van de Spreker. Goedheid of de verkeerd opgevatte schijn daarvan, is de enige reden voor de ononderbroken activiteit, die het leven van de mens uitmaakt of het verzwelgt. Wij zijn geschapen voor de actie, omdat ons hart geschapen is voor goedheid, evenals het oog gemaakt is voor kleuren en het oor voor klanken.

Schoonheid is iets voor het oog, niet voor het hart. Zij grijpt het hart aan, niet vanwege de glans van haar schitterende orde, maar vanwege de volmaaktheid, de goedheid die aan deze stralende schoonheid ten grondslag ligt. Schoonheid is een bitter, kwetsend iets, even ergerlijk als een zonde in het heiligdom, wanneer ze een luchtspiegeling blijkt te zijn, die het hart ertoe verlost leegheid of kwaad te omhelzen. Verdorvenheid is geen levensgezellin voor schoonheid; dit slechte gezelschap vernietigt onvermijdelijk zelfs de schijn van schoonheid.

De bekoring van het goede is een veredelende uitnodiging; want zij is in wezen een belofte, dat wij een deel kunnen worden van dat beminde goed of dit tot een deel kunnen maken van ons zelf. Het is deze zelfde karakteristiek, die het ontorende bederf van een vals goed verklaart. Wij worden werkelijk datgene wat wij liefhebben. De bekoorlijkheid van persoonlijke goedheid ligt juist in haar belofte, dat wij zozeer kunnen gaan gelijken op de persoon wiens goedheid ons hart in verrukking brengt, dat wij voor het oog van de mensen kunnen leven in een gedeelde gelijkenis met deze beminde persoon. God is de hoogste bron waaruit alle goedheid ontspringt, het oneindige reservoir van alles wat beminnesswaardig is, die alles wat er in de schepsels beminnesswaardig is, bevat en overtreft; Hem beminnen is aangegrepen worden door de belofte van die onbegrensde bekoorlijkheid te worden als God en voor de ogen der mensen te leven naar Zijn beeld, een gelijkenis op de godheid, die al de beelden, welke door de gevarieerde schoonheid en goedheid van gans het heelal gevormd zijn, overtreft.

Gods tegenwoordigheid

De heilige, die zijn hart verpand heeft aan God, bevindt zich in de meest volmaakte gemeenschap met het geringste en met het meest verheven wezen in het heelal, met de minste en met de meest voortreffelijke man en vrouw. Hij begrijpt hen, hij is één met hen, omdat hijzelf zo innig één is met God, Die de bron ervan is; het model waarnaar zij zijn gevormd, het doel waartoe zij zozeer getrokken worden. Hij is nauw met de wereld en met de mensen verbonden, omdat zijn hart zo nauw met God verbonden is. Zijn enige haat zal zich concentreren op de ontluistering en de misvorming, die in de beelden van God worden teweeggebracht om voor de ogen van de mensen de meeslepende schoonheid van de godheid te verbergen.

Wijzelf leggen getuigenis af van de eindeloze omvang van het wezen van God, zowel door tegenstelling als door gelijkenis. Door tegenstelling met de godheid, omdat wij met teveel ruimte niet gelukkig zijn. Wij omsluiten ons hart met de omhelzende armen van enkele vrienden, ons verstand met het ons in beslag nemende werk van een enkele belangstelling, ons leven met de versterkende muren en het dak van ons eigen tehuis. Wij zijn voortdurend dankbaar, dat er de lucht is om de grenzen van hoogten af te bakenen, de grond om een eind te stellen aan diepten, en horizonten om de grenzen van lengte en breedte te vormen. Wij zijn geen God, maar Zijn schepsels, en deze beschermende beperking staat in scherp contrast met Zijn onbeperkte Wezen. Toch zijn wij naar Zijn beeld geschapen. In hart en geest zijn wij voortdurend ongeduldig, rusteloos, welhaast ontevreden; want elke waarheid die wij kennen, elk goed dat wij bereiken dient alleen om ons ervan te overtuigen, dat de weg zich nog verder uitstrekt. Vooral in het verstand en het hart van de mens toont zich het beeld van de godheid het meest. Wij reikhalzen, met hart en geest, naar de oneindigheid welke Hij is, zelfs terwijl wij gebukt gaan onder de druk, waaronder wij als Zijn schepselen moeten staan.

Van de andere kant zijn wij, ook al zijn we bekrompen, niet voor God verborgen en is ons reikhalzen naar Hem geen kwestie van afstand. Hij is werkelijk niet ver van ieder van ons; veeleer is Hij in ons, zoals Hij is in ieder voorwerp, diep, intiem, meer tegenwoordig voor ons dan wij het zijn voor onszelf. Ons wezen zelf en het wezen van alles wat wij hebben, wat wij zijn of ontmoeten, is een geleend iets, zoals het licht ontleend wordt aan de vlammen. Een ogenblik scheiding van God zou onmiddellijke vernietiging betekenen, want elk ogenblik van ons leven wordt gevoed door het leven zelf van God, is meer afhankelijk van dat leven dan een kind in de moederschoot afhankelijk is van het leven van de moeder. Ons hart kan ver van God afdwalen, maar God is niet ver van ons hart, want wij zijn meer van Hem dan van onszelf.

Het is nauwelijks mogelijk, de fenomenen van de verschijningen van Maria al te theoretisch of langs de weg van leerstellige definities te benaderen. Er zijn plaatsen die door een verschijning van Maria bekend zijn geworden, waar bedevaarten en godsdienstige ceremonies ontstonden, die een traditie van tientallen jaren en een eigen gewicht verkregen hebben. Wanneer er op dergelijke plaatsen niets gebeurt, wat in tegenspraak is met het geloof en de kerkelijke praktijk, ziet de Kerk geen reden, hier een bijzondere verering van Maria te verbieden. Toch legt zij niemand op, in verschijningen van Maria te geloven.

Men zou daarmee tot de orde van de dag kunnen overgaan, temeer omdat de Kerk immers van oudsher van mening is, dat de Openbaring, d.w.z. iedere vorm van de bovennatuurlijke mededeling

maar in de verschijningen zelf. Ze hebben niet erg lang geleden plaats gehad (bijv. La Salette 1846 – Lourdes 1858 – Fatima 1917), zijn uitstekend gedocumenteerd en moeten zelfs de verstokte agnosticus te denken geven – als hij zich er maar mee zou inlaten.

Beschouwen we als voorbeeld de verschijning van Maria in Lourdes wat nader: daar hebben de plaatselijke instanties vanaf het begin de gebeurtenissen rond de veertienjarige molenaarsdochter Bernadette Soubirous tot in het detail vastgelegd. Haar ontbrak iedere vorming, zij kon lezen noch schrijven, kende slechts enkele stukjes Frans en drukte zich verder in het plaatselijke dialect uit. Alles was rond het middaguur van de 11de februari 1858 begonnen, toen zij samen met haar zusje Toniette en haar vriendinnetje Jeanne Holz hout ging sprokkelen. Daarbij moesten

Verschijningen van de Moeder Gods - zoiets kan men een verlicht mens toch niet ernstig voorschotelen

van God, met de Blijde Boodschap door Jezus Christus is afgesloten. Dus waarom moet men zich dan met vermeende verschijningen van de Moeder Gods of van andere heiligen bezighouden? Zelfs de Kerk hecht naar het schijnt geen al te hoge waarde aan deze gebeurtenissen, waarbij zogenaamde zieners (normale mensen of misschien toch psychologische outsiders met mediamieke gaven?) op een bovennatuurlijke (maar mogelijk ook natuurlijk verklaarbaar?) fenomeen stuiten en zoveel gelovigen (of zelfs die op wonderen beluste mensen en godsdienstfanatici, die overal te vinden zijn?) aantrokken, dat daaruit een godsdienstig cultgedoe ontstond.

De moeilijkheid – wanneer men dan het thema Mariaverschijning liever bij de godsdienstige eigenaardigheden wil rekenen – bestaat echter niet zozeer in theologische overwegingen of in de ervaringen, die de psychologie met godsdienstige ervaringen heeft opgedaan,

zij een stroomversnelling van de Gave oversteken. "Toen ik mijn kousen uitrok om door het water te waden", bericht Bernadette in een eerste verhoor door de rijksgevolmachtigde Dutour, die de rechtsmacht in dat dorpje nabij de Spaanse grens uitoefende, "hoorde ik een geruis als bij een windvlaag en richtte mijn ogen op naar de grot. Daar heb ik dan aquerò gezien".

Het woordje aquerò staat in het plaatselijke dialect voor "dat ding". Met deze woorden gaf Bernadette al dagenlang aan, wat zij daar gezien had. Sinds de eerste verschijning probeerden allen Bernadette ervan te overtuigen, dat aquerò de Maagd Maria was. "Bernadette, je hebt dus de heilige Maagd gezien", had commissaris Jacomet haar al bij het verhoor van 21 februari gezegd. "Ik zeg niet, dat ik de heilige Maagd gezien heb", antwoordde zij. Over het verhoor stelde gevolmachtigde Dutour een nauwkeurig bericht samen.

Bernadette had zich op die dag bij de grot eigenaardig gedragen. Ze had tussen de stenen van de grot gegraven en meermalen klei naar haar lippen gebracht. "Je hebt gras gegeten, als de dieren!", houdt de gevormachte haar voor. Bernadette antwoordt slechts: "Denkt u, wat u wilt: het interesseert me niet. Alles wat ik gedaan heb, heb ik gedaan, omdat aquerò het zo wilde". Dat ding had Bernadette gevraagd, "van het water uit de bron te drinken en zich ermee te wassen". Het meisje was daarop in de richting van de stroom gegaan, maar aquerò had haar aangespoord, "onder de rots" te gaan. "Ik vond daar", zo vertelt ze, "een beetje water in de modder. Het was zo weinig, dat ik het nauwelijks met mijn hand kon opscheppen. Drie keer heb ik het weggegooid omdat het zo modderig was. Bij de vierde keer gelukte het me, ervan te drinken".

Uit de plas ontstond die bron, die tot op vandaag vloeit en die vanwege haar geneeskraft jaar na jaar grote stromen pelgrims aantrekt. "Dat ding", dat zich tenslotte op 24 maart als de "Onbevlekt Ontvangene" (Paus Pius IX had het dogma van de Ontvangenis van Maria "zonder iedere bevlekking door de zonde" pas vier jaar tevoren, op 8 december 1854, verkondigd) te kennen gaf, verscheen tot 16 juli 1858 aan de zieneres. Bernadette stierf op 16 april 1879 in de ouderdom van 35 jaar en werd in 1933 door de Kerk heilig verklaard. Zij was als eenvoudig en natuurlijk meisje opgegroeid, niets had erop geduid, dat de molenaarsdochter voor de verschijningen bijzondere of buitengewone gaven had meegekregen. Het heilige toonde zich onverwacht aan haar in het gewone dagelijks leven van een normaal kind.

"Zieneres", "heilige": dat zijn uitdrukkingen, die een enigszins verheven, aan de werkelijkheid ontheven – en daardoor niet meer helemaal geloofwaardig – mens doet vermoeden. Zieneres spookten in de literatuur rond als fantastische figuren, die misschien op Shakespeare-podia, maar niet in het normale leven passen. Heel anders ligt het geval bij Bernadette Soubirous. "Ziener" betekent hier alleen maar, dat zij met haar zintuigen iets reëel en concreet kon waarnemen, wat voor de meeste mensen verborgen blijft. De joodse schrijver Franz Werfel, op zijn

vlucht voor de nazi's in het jaar 1940 in Lourdes terechtgekomen, heeft daar de geschiedenis van de verschijningen van Maria bij die grote leren kennen en geraakte in de ban ervan. Deze gebeurtenissen, schreef hij, "spelen in het helderste licht van de geschiedenis, en hun waarheid is door vriend en vijand en door nuchtere waarnemers in getrouwe getuigenissen bekrachtigd." Na zijn vlucht schreef Werfel een roman over de zieneres: "Het lied van Bernadette". Het boek werd een wereldsucces. De schrijver gaf het uit als dank voor de redding uit de handen van zijn achtervolgers en vanwege een gelofte: sinds hij verzen schreef had hij gezworen, met zijn ge-

De Kerk heeft heel wat meer bedevaarten naar zogenaamde verschijningsplaatsen van de Moeder Gods afgewezen als toegestaan. Maar enkele van deze verschijningen zijn zo onweerlegbaar gedocumenteerd, dat men het geloof van de mensen in een genadenrijke gebeurtenis niet mag en kan verbieden.

schriften altijd en overal "het goddelijk geheim en de menselijke heiligheid" te verheerlijken – "ongeacht het tijdperk, dat zich met spot, verbittering en onverschilligheid afkeert van deze laatste waarden van ons leven".

Men schat dat er tot nu toe minstens tweeënhalve miljoen zieken een bedevaart naar Lourdes hebben gemaakt. En steeds weer gebeurden hier genezingen, die het strenge Bureau Médical in de plaats als volledig onverklaarbaar oordeelt. 3500 genezingen heeft de Kerk tot nu toe als wonder erkent – waarbij iedere keer een omvangrijke procedure doorlopen moet worden, tot twee verschillende commissies, één in Lourdes en een andere in Rome, tot de zekerheid komen, dat iedere natuurlijke verkla-

ring voor de genezing uitgesloten moet worden.

Aan de andere kant heeft de rigoureuze houding van de Kerk tegenover iedere vorm van Mariaverschijningen ertoe geleid, dat alleen in de voorbije vijftig jaren 210 van dergelijke verschijningen officieel door de Kerk onderzocht zijn, dan echter niet bevestigd werden. Augustinus heeft zich al zeer terughoudend geuit tegenover visioenen, en de grote theoloog van de middeleeuwen, Thomas van Aquino, was over profetieën en andere mystieke genadegaven van mening, dat zij weliswaar het zedelijk en godsdienstig leven van de gelovigen konden aansporen, maar dat zij niets aan de Openbaring zouden toevoegen. Beide posities hebben de theologische discussie tot op heden op doorslaggevende wijze beïnvloed.

De lectuur van boeken en artikelen over het thema Mariaverschijningen kan soms zelfs de indruk wekken, dat de theologen en zelfs de kerkelijke autoriteiten blij zouden zijn, als er helemaal niet zulke verschijnselen zouden zijn – er zou daardoor geen afbreuk gedaan worden aan de kerkelijke geloofsleer. Maar dan staat men voor een geval als Lourdes – en houdt men zich aan het criterium van de H. Schrift "Aan haar vruchten zult u haar herkennen" (Matt. 7, 16), dan moet men die theoloog gelijk geven, die Lourdes oordeelde: "De visioenen van Bernadette waren het begin van een hele reeks verwonderlijke gebeurtenissen, die zich tegelijk door verrassende spontaneïteit en zinvol samenfallen onderscheiden. Het is zeker een nauwelijks oplosbare opgave, alles, wat in Lourdes gebeurde en nog gebeurt, tot zuiver immanente paranormale kracht terug te brengen."

Maar als men nu eenmaal toegeeft, dat er in een plaats werkelijk iets bovennatuurlijks gebeurd is – zoals bijvoorbeeld een verschijning van de Moeder Gods Maria -, dan kan men in principe niet meer uitsluiten, dat er zich in andere tijden en op andere plaatsen iets dergelijks is gebeurd. En ook al is het moeilijk, in het concrete geval duidelijkheid te brengen, dan zal men moeten constateren: de Kerk is onderweg, met verschillende charisma's en genaderijke gebeurtenissen, waartoe ook de Mariaverschijningen gerekend kunnen worden.

Walburgis werd rond 710 in het Zuid-Engelse Wessex geboren. Haar vader was Richard, koning van de West-Saksen. Zowel haar vader Richard als haar moeder Wunna en ook haar beide broers Willibald en Wunibald werden later heilig verklaard. Haar opoeding kreeg zij in het klooster Wimborne bij Bournemouth, samen met de heilige Lioba.

Op verzoek van haar oom Bonifatius werd Walburgis omstreeks het jaar 750 naar Duitsland gezonden, waar zij non werd in het klooster van Tauberbischofsheim. Omdat zij zeer veel kennis had van geneeskrachtige kruiden, kwamen er allerlei zieken aan de kloosterpoort in de hoop, door haar genezen te worden.

wenafdeling op zich zou nemen. Na de dood van Wunibald in 761 benoemde haar andere broer, Willibald, die bisschop van Eichstätt was, Walburgis tot abdis van het dubbelklooster Heidenheim.

Walburgis was achttien jaar lang abdis over de monniken en de nonnen en stierf op 25 februari 779. Na een jaar werd haar ongeschonden lichaam opgegraven en overgebracht naar Eichstätt, waar het werd herbegraven naast het graf van Wunibald.

In 870 werd in Eichstätt het Sint – Walburgisklooster gesticht. Bij de inwijding werden de relikwieën van de heilige plechtig naar de crypte van de kloosterkerk gedragen om daar weer begraven

Sinds 893 bevindt zich een relikwie van de H. Walburgis in het Vlaamse Veurne. Later kregen ook Antwerpen, Brugge, Brussel en Oudenaarde relikwieën van de H. Walburgis.

H. Walburgis, abdis 25 februari

Na twee jaar vroeg haar broer Wunibald haar om naar Heidenheim te komen, waar hij een dubbelklooster voor zowel mannen als vrouwen had gesticht. Hij wilde dat zij de leiding van de vrou-

te worden. Bij deze gelegenheid merkte men, dat er een olieachtige vloeistof uit de kist droop. Men ving de olie op en al snel bleek dat deze geneeskrachtig was. Nog altijd komt er olie uit het graf.

De H. Walburgis is de patrones van de voedvrouwen, de boeren en de huisdieren. Zij wordt aangeroepen tegen hondenbeten, hondsdolheid, hoest, oogkwalen en pest.

Over de ernst en de zachtmoedigheid van de heilige

Onder de bijstand van de goddelijke genade verenigde onze heilige de prachtige eigenschappen van de ernst en van de zachtmoedigheid geheel in zijn persoon. Hij verzachtte de straal van de majesteit en van de waardigheid, die de genade over zijn gelaat verbreidde, tot zo'n grote vriendelijkheid dat men hem met Mozes zou willen vergelijken, die zijn lichtende aangezicht verhulde, om met zijn broeders vriendelijk te kunnen omgaan.

Maar waar zijn vriendelijkheid liefde oppriep, daar was hij anderzijds toch zo

ernstig, dat men zich niet kon bedwingen, hem te vrezen of hem minstens te vereren. Deze eerbied was evenwel zo vol van liefde, dat ik menigeen kende, die sidderde als hij met hem sprak, en weliswaar eigenlijk niet uit vrees, hem te mishagen – want men wist, dat niets hem mishaaide en dat hij zelfs de ruwste mensen altijd vriendelijk ontving –, maar omdat men vreesde, hem niet genoeg te behagen.

Ik heb heel voornamen personen gekend, die gewoon waren, met de voornaamste vorsten en vorstinnen om te

gaan, en die mij verzekerden, dat zij veel grotere opmerkzaamheid op zich toepasten als zij voor onze heilige stonden, dan wanneer zij voor deze goden der aarde stonden. Want het was hun, als had God een straal van zijn licht over het gelaat van de heilige uitgegoten, die tot in het binnenste van hun hart drong. Zijn zachtmoedigheid was alleen onbekend aan degenen, die hem nooit gezien hadden. Het scheen als het ware alsof zich deze deugd in hem met de menselijke gestalte bekleedde was en alsof hij niet met zachtmoedigheid begaafd was, maar dat hij veeleer deze deugd in eigen persoon was. Dit verschafte hem zo'n grote macht over de gemoederen, dat niets hem kon weerstaan. En omdat hij zich tegenover iedereen voorkomend toonde en alles voor allen was, voegde iedereen zich naar zijn verlangen, dat niets anders was dan alle mensen voor de dienst van God te winnen en ze op de weg van het heil te leiden.

Men vroeg de heilige eens, welke van de acht zaligheden hem de meest voortreffelijke leek en zijn smaak het meest beviel. Degene die het vroeg was, zoals hij later vertelde, van mening, dat de heilige de tweede, namelijk de zaligheid van de zachtmoedigen, zou kiezen.

Hij antwoordde evenwel, dat het de achtste was: "Zalig zij die omwille van de gerechtigheid vervolging lijden".

Daar men hem nu om de reden van deze keuze vroeg, sprak hij: "Het leven van hen, die omwille van de gerechtigheid vervolgd worden, is met Jezus Christus geheel in God verborgen en gelijkt het evenbeeld van de gerechtigheid, omdat de goddelijke Heiland ge-

durende zijn hele leven omwille van de gerechtigheid vervolgd werd, die Hij immers in alle punten vervulde." "Zij", ging hij verder, "zijn in het geheim van het goddelijk aanschijn verborgen. Zij schijnen de wereld slecht, en zij zijn goed. Men telt ze onder de doden, en zij zijn levend. Men beschouwt ze als arm, en zij zijn rijk. Men scheldt ze uit voor gekken, en zij zijn wijzen. Veracht door de mensen, verheugen zij zich in de zegeningen van God."

De lievelingszaligheid van de heilige

Hierop sprak hij een wens uit: "Als de genade van God enige gerechtigheid in mijn innerlijk had gelegd en iets goeds in mij en door mij bewerkt, dan zou ik wel wensen, dat op de oordeelsdag, wanneer de geheimen van de harten duidelijk worden, alleen God van mijn gerechtigheid zou weten, maar alle schepselen alleen mijn ongerechtigheid zagen."

Een ordesgeestelijke, die in zijn orde de reputatie had een grote geleerde te zijn en bij de zijnen als een beroemde predikant gold, kwam eens naar Annecy en had een heel vurig verlangen, voor onze heilige te preken, om zijn glanzende welsprekendheid te tonen. Want hij hoopte daardoor het aanbod te krijgen, tijdens de advents- of de vastentijd in de een of andere belangrijke stad te preken.

Onze heilige, die aan geen enkele rechtgelovige predikant zijn oor of zijn preekstoel weigerde, willigde zijn verzoek gaarne in en begaf zich naar zijn bisschopstroom, om deze preek bij te wonen, die heel sierlijk opgesteld was en waarbij de monniken de hele stad hadden uitgenodigd.

Nu raakte echter de predikant zozeer verward in zijn ideeën en werd door het een of ander geheim oordeel van God dermate te schande, dat hij enige tijd niets dan afzonderlijke onsamenhangende woorden kon stamelen en tenslotte helemaal zweeg.

Hevig beschaamd verliet hij de preekstoel en nam zich deze beschaaming zo ter harte, dat hij tot een zwaar- moedigheid verviel, die de waanzin en de vertwijfeling nabij kwam. Hij zei dingen, die men niet zonder huivering kon aanhoren en koelde zijn woede op God zelf. Tenslotte kwam het zover met hem, dat hij een hekel aan het leven kreeg. Want hij zei, dat het hem onmogelijk was, deze schande te overleven, en hij

kon dag en nacht geen oog dicht doen. Hij weigerde ook te eten, om zichzelf te laten verhongeren. En zijn ordesgenoten waren gedwongen, de heilige bisschop te roepen, opdat hij hem zou troosten en hem zou overreden, spijzen tot zich te nemen.

De heilige, die mij deze geschiedenis zelf vertelde, zei, dat hij nooit gedacht had, dat een lid van zo'n strenge orde zo weinig zelfverloochening zou hebben.

Na veel moeite en herhaalde bedreiging met de eeuwige verdoemenis bracht hij het eindelijk zover, dat de beschaamde besloot te eten, maar men moest hem vooraf beloven, hem niet alleen naar een andere provincie, maar ook naar een ander land te verplaatsen.

De heilige zei mij bij deze gelegenheid, dat hij de monnik minder lichamelijke en meer

geestelijke armoede, minder uiterlijke strengheid en meer innerlijke kastijding gewenst had. En omdat nu het gesprek op een andere orde kwam, die zich veel bezighoudt met de wetenschappen en zich daarop niet weinig beroemt, zei hij: "Ik zou wensen dat hij wat minder van die wetenschap had, die opblaast, en wat meer van die liefde, die opbouwt. Wat minder geleerde duisternis en wat meer deemoed."

Deze uitspraak herinnert mij aan een uiting van kardinaal de Bérulle. Toen het gesprek op een zeer diepzinnige doctor in de theologie kwam, die echter bij zijn grote wetenschap onbeholpen en onhandig was, sprak hij: "Ik zou hem wat minder theologie en wat meer gezond verstand toewensen; hij zou daarom de titel van een uitermate wijs man niet minder verdienen."

H. Franciscus van Sales

Over een predikant die in de preek bleef steken

Wie verbeeldt de Farizeër, die groot gaat op zijn valse gerechtigheid, anders dan het joodse volk; en wie de zondige vrouw, die tot de voeten van de Heer komt en weent, anders dan het bekeerde heidendom? Zij kwam met haar balsem-

Wanneer wij dus goede werken verrichten, waardoor wij de Kerk besproeien met de geur van een goede naam, wat storten wij dan over het lichaam van de Heer anders uit dan balsem? Maar de vrouw stond bij de voeten van Jezus: want tegen de voeten van de Heer ston-

kwelling bevinden, als wij hun droefheid beschouwen als de onze.

De voeten van de Heer nu drogen wij af, wanneer wij ons ook uit onze overvloed erbarmen over zijn heiligen, met wie wij uit liefde meelijden, in zover ons hart door medelijden zo'n leed-gevoel heeft, dat ook een vrijgevige hand die aandoening van smart toont. Hij immers, die medelijden gevoelt met de smart van zijn naaste, doch zijn erbarmen niet toont uit zijn overvloed, bevochtigt de voeten van de Verlosser met tranen, doch droogt ze niet af. Hij die wel woorden van meegevoel uit, maar de smart in het minst niet lenigt door te verstrekken wat ontbreekt, weent wel maar droogt niet af. De vrouw kust de voeten die zij afdroogt, hetgeen wij volkomen doen als wij hen die wij door onze vrijgevigheid bijstaan, ijverig beminnen, opdat de behoefte van onze naaste ons niet zwaar valt, opdat zijn armoede die wij ondersteunen, ons niet tot last is, en ons hart niet in de liefde verkoelt, terwijl onze hand het noodzakelijke uitreikt.

Homilie van de H. Gregorius

Over het evangelie van St. Lukas 7, 36-50

flesje, goot de balsem uit, bleef achter de Heer staan bij zijn voeten, droogde ze met haar haren af, en hield niet op dezelfde voeten die zij bevochtigde en afdroogde, te kussen. Van ons dus, van ons is die vrouw een voorafbeelding, indien wij uit geheel ons hart na de zonden tot de Heer terugkeren, indien wij haar navolgen in de smart van haar boetvaardigheid. Wat verbeeldt immers de zelf anders dan de geur van een goede naam? Vandaar ook dat Paulus zegt: "Overal zijn wij voor God de goede geur van Christus."

den wij, toen wij Hem de weg versperden door de zonden waarin wij stonden. Maar als wij ons na de zonde tot ware boetvaardigheid bekeren, staan wij achter Hem bij zijn voeten, omdat wij de voetstappen drukken van Hem, die wij bestreden. De vrouw bevochtigt zijn voeten met haar tranen.

Dit doen ook wij naar waarheid, wanneer wij uit een gevoel van medelijden ons neerbuigen over de geringste van de ledematen van de Heer, als wij meelijden met zijn heiligen die zich in

Aankondigingen

Nederland

zondag	11	februari	Gezinsdag in Gerwen
zondag	18	februari	Toediening van het H. Vormsel in Gerwen door mgr. R. Williamson

België

zondag	11	februari	H. Vormsel in Brussel toegediend door mgr. R. Williamson
zondag	18	februari	H. Vormsel in Gerwen toegediend door mgr. R. Williamson
zo. t/m di.	18 t/m 20	februari	40-urengebed

tridentijnse HH. Missen

Nederland

Gerwen: St. Clemenskerk

Priorij St. Clemens, Heuvel 23,
5674 RR Nuenen
Tel: 040/283 45 05
Fax: 040/284 71 17
zondag 10.30 uur gezongen H. Mis
ma./din./don. 18.30 uur;
woe./vrij. 7.15 uur; zat. 8.30 uur

Den Haag

Kapel O.L.V. van de Rozenkrans
Calandkade, tegenover nr. 160, (kerkboot)
2521 AA Den Haag. Tel: 070/389 65 60
zondag 10.30 uur Gezongen H. Mis.
vrij. 19.00 uur; zat. 9.00 uur

Zutphen

voor inlichtingen kunt u bellen naar de pri-
orij in Gerwen
Tel: 040/283 45 05

Voor HH. Missen op feest- en week-dagen,
catechismus, geloofsuur, ziekencommunies
en retraites:
contact opnemen met de priorij
St. Clemens, Gerwen.

België

Brussel

Christus Koning Priorij
Eendrachtstraat 37, 1050 Brussel
Tel. 02/550 00 20; Fax 02/550 00 29
Door de week:
7.15 uur H. Mis

St. Jozefkerk

Frère - Orban Square, 1040 Brussel
Tel. 02/2303022.
Zon- en feestdagen: 8.00 en 10.00 uur
H. Mis. Door de week: 18.00 uur.

Antwerpen

Priorij van het Allerheiligste Sacrament
Hemelstraat 21-23, 2018 Antwerpen
Tel. 03 /229 01 80; Fax 03/229 01 89
Zon- en feestdagen:
7.30 uur en 10.00 uur Hoogmis,
18.00 uur Lof met Rozenhoedje.
Door de week:
18.30 uur H. Mis

Gent

Sint-Amanduskapel,
Kortrijksesteenweg 139,
9000 Gent; Tel. 03 / 229 01 80
Zon- en feestdagen 10.00 uur Hoogmis.

Namen

Saint-Aubain Kapel, Rue Delvaux 10,
5000 Namur; Tel. 02 / 550 00 22
Zon-en feestdagen:
10.30 uur Gezongen H. Mis.
Door de week: woensdag en 1ste vrijdag v.d.
maand 19.00 uur H. Mis (buiten de school-
vacanties).

Quiévrain

Carmel du Sacré Coeur,
16, rue des Wagnons, 7380 Quiévrain
Carmel: Tel. 065 / 45 79 22
Aalmoezenier: Tel. 065 / 45 81 65,
Huisnr. 20
Zondag 10.15 uur H. Mis.
Door de week 8.00 uur H. Mis.

Colofon

Uitgever:

Priesterbroederschap St. Pius X

Redactie:

Pater J. Wegner
(verantwoordelijke uitgever)
M.L. Bastiaanse
Priorij St. Clemens
Heuvel 23, 5674 RR Nuenen.
e-mail: info@stpiusx.nl

Bankrekeningen:

giro nr. 39 90 790
bank nr. 68 67 70 595
België: PCR 000 - 0022356 - 46
t.n.v. Stichting St. Jozef,
Heuvel 23, 5674 RR Nuenen.

Giften ter ondersteuning

Het Informatieblad wordt U op aan-
vraag gratis toegezonden. Uw giften
ter ondersteuning van ons werk zijn
zeer welkom: ze vormen de enige fi-
nanciële steun voor het apostolaat van
de Priesterbroederschap St. Pius X.

Gebruik daarvoor a.u.b. de hierbij in-
gesloten acceptgirokaart of overschrij-
vingsformulier.

Voor België:

E.H. R. Schmitt
Priorij van het Allerheiligste
Sacrament
KBC 406-2060911-59
Priesterbroederschap St. Pius X, He-
melstraat 21-23, 2018 Antwerpen

U vindt ons ook op internet:
www.stpiusx.nl

Bestellijst boeken, cassettebandjes en CD's.

Voor uw bestelling kunt u gebruik maken van
onderstaande lijst, deze uitknippen en op-
zenden naar: Stichting St. Jozef, Heuvel 23,
5674 RR Nuenen.

Boeken

- Zoektocht door de wereld van het € 7,50
paranormale
door Martie Dieperink
 - De H. Mis, een miskende schat door € 1,80
H. Leonardus van Porto Maurizio
 - De zelfvernietiging van de katholie- € 2,49
ke Kerk door Fr. Jaak Vermeiren
 - De Heilige Mis € 3,40
door pastoor Franz Rudrof
 - De Heilige Mis van de H. Pater Pio € 1,00
door pater Tarcisio O.F.M. Cap.
 - Gebedenboek € 5,65
Adveniat regnum tuum
 - De kunst van vallen en € 6,60
opstaan
 - Rozenblaadjes: korte verhalen uit € 9,50
het leven van Jezus en Maria;
3 delen samen
 - Belijdenissen, H. Augustinus € 10,00
 - Edward Poppe, bloemlezing € 15,95
 - Open brief aan radeloze € 9,00
katholieken
Aartsbisschop Marcel Lefebvre
 - Maria-Teresa Tauscher € 10,00
Autobiografie
 - De heilige van Paray, € 1,40
- Naam:.....
- Adres:.....
- Postcode en plaats:.....

Open brief aan de radeloze katholieken

door Aartsbisschop Marcel Lefebvre

De aartsbisschop zegt in dit boek: "De volgende bladzijden willen antwoord geven op de vragen, die u zichzelf stelt". Hij geeft een nuchtere, zakelijke uiteenzetting over de huidige godsdienstige, theologische en kerkelijke situatie.

€9,00

2 EDITORIAL

Als de Kerk zich bewust is van haar missie mogen we haar een missionaire Kerk noemen: een Kerk die weet waar ze vandaan komt en waar ze heen wil.

Pater Jürgen Wegner

3 "EVANGELII PRAECONES"

Encycliek over de bevordering van de HH. Missies, 11 juni 1951.

Paus Pius XII

9 DE ONTWIKKELING VAN DE MISSIES SINDS DE ZESTIENDE EEUW

Overzicht van de historische en geografische aspecten van de missionering vanuit onze gewesten.

Dr Alfred Denoyelle

13 AARTSBISSCHOP VAN DAKAR

Hoofdstuk uit de levensbeschrijving van mgr. Lefebvre.

Mgr Bernard Tissier de Mallerais

20 KLARE WAARHEID - OPEN DEUR

In de decennia vóór het concilie werd door de katholieke Kerk met diverse middelen geprobeerd om missionair bezig te zijn. Ze gaf aan iedereen en overal uitleg over haar leer; vreesde nergens katholiek op te treden en vragen en aanvallen van niet-katholieke zijde te beantwoorden.

23 HEILIGE THOMAS VAN AQUINO

De menswording.

26 GEESTELIJK LEVEN

Geloofsvragen

Verschijningen van de Moeder Gods - zo iets kan men een verlicht mens toch niet ernstig voorschotelen.

28 Heiligenlevens

H. Walburgis

29 Geest van heiligheid

Over de ernst en de zachtmoedigheid van de heilige.

De lievelingszaligheid van de heilige.

Over een predikant die in de preek bleef steken.

30 Homilie van de H. Gregorius

Jezus' Lijden, dood en verrijzenis

Volgens de visioenen van Anna-Katharina

Emmerick

Opgetekend door Clemens Brentano en van commentaar voorzien door P. Pacifiek Declercq, o. Cist

€10,00

Maria-Teresa Tauscher

Autobiografie

Moeder Maria-Teresa van de Heilige Jozef (Tauscher) schreef deze autobiografie om de wondervolle leiding van Gods Voorzienigheid bij het ontstaan en de snelle groei van de congregatie van de Karmel van het goddelijk Hart aan de eigen zusters bekend te maken.

€ 10,00